

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมการจัดหางาน. การสำรวจแรงงานต่างชาติและความต้องการแรงงานต่าง. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2547.

กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. อาชญากรรมที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว ศึกษากรณีจังหวัดสมุทรสาครและระนอง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2544.

กุศล สุนทรธาดา และอุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์. กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เกื้อ วงศ์บุญสิน และคณะ. คลังข้อมูลทางประชากร และแรงงานของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านภูมิภาคเอเชีย (กัมพูชา พม่า ลาว และเวียดนาม). กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

งามพิศ สัตย์สงวน. การวิจัยทางมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

งามพิศ สัตย์สงวน. สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาครอบครัวฉวน. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์ ทุนวิจัยงบประมาณแผ่นดิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

งามพิศ สัตย์สงวน. การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา. ครั้งที่ 5. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

จอม เพชรประดับ. ขบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ. มติชน. 18 กุมภาพันธ์ 2538 : 20.

จาร์วรรณ ศรีเมืองวัฒนา. สาเหตุการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายของผู้ต้องขังหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. ครอบครัวของเด็กและเยาวชนกระทำความผิด : จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จามจุรีพรินติ้ง, 2543.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. สังคมวิทยา อาชญากรรม และพฤติกรรมเบี่ยงเบน. เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

- จินดา มไหสวริยะ. ทัศนคติของชาวไทยต่อชาวพม่า : ศึกษาในจังหวัดระนอง. ภาคนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, 2539.
- จำนง เฉลิมฉัตร. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่ากับความมั่นคงแห่งชาติ : ศึกษาเฉพาะกิจ
กรณีจังหวัดระนอง. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2536.
- เจตน์ ธนวัฒน์. ปัญหาการนำนโยบายของผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวพม่าไปปฏิบัติในจังหวัดระนอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- ฉัตรสุมน พงศ์ภิญโญ. ความคิดเห็นของประชาชนชาวกาญจนบุรีต่อการจ้างงานแรงงานต่างชาติ.
กรุงเทพมหานคร : รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล,
2538.
- ชาติรี รักข์กฤตดา. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานกับแรงงานต่างชาติที่มีข้อขัดแย้ง
กฎหมาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ชาย เสวีกุล. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.
- ชูเกียรติ วิสุวรรณ. การศึกษาถึงมูลเหตุจูงใจให้กระทำความผิดของผู้ต้องขังเกี่ยวกับทรัพย์สินใน
เรือนจำจังหวัดลำปาง. กรุงเทพมหานคร, 2540.
- โชติ ไทยยิ่ง. การวิเคราะห์สาเหตุกระทำผิดของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
- ณัฐฉลาด พิษิตบัญชาการ. ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2533.
- ตนา ณะอุดม. ความรุนแรงในครอบครัว : ศึกษาในหญิงตั้งครรภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.
- ทินกร เกื้อกุล. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์
ของผู้ต้องขัง : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังชายในเรือนจำกลางคลองเปรม.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- ท้าววัฒน์ สายโยธา. อิทธิพลของการขัดเกลาทางสังคมต่อการเป็นฆาตกร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ธนพงศ์ ธนเดชากุล. มูลเหตุในการกระทำผิดของผู้ขังคดีฆ่าผู้อื่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.
- ธีรพจน์ ศิริธรรม. การปฏิบัติตามนโยบายผ่อนผันการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ของ
เจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง : ศึกษากรณีด่านชายแดนไทย-พม่า.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.

- ธีระชัย เจษฎารักษ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- ธงชัย พลชัยกุล. ปัญหาผลกระทบเนื่องจากชาวพม่าในจังหวัดระนอง. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดระนอง, 2531.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. การกระทำผิดของหญิง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. อาชญากรรม (การป้องกัน : การควบคุม). นนทบุรี : พรทิพย์การพิมพ์, 2541.
- นิเทศ ดิฉณะกุล. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2544.
- นิวัฒน์ ฝะเคิมชัย. การตัดสินใจเลือกเป้าหมายและโอกาสในการประกอบอาชญากรรมของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
- บุญธรรม ภักดี. ผลกระทบจากการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานต่างชาติในเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, 2546.
- บุญรวย เมทนีกรชัย. การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2542.
- ปสาธนี สัทธิสรเดช. ปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้ภรรยาฆ่าสามี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ประธาน วัฒนาวณิชย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ปรกษาพร, 2546.
- ประสาธ หลักศิลา. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ก้าวหน้า, 2511.
- ประกายจันทร์ สุนทรศร. วิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของผู้ต้องขังหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- ประภัสรา ตันดิวัฒนา. การศึกษาบุคลิกภาพของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดต่อชีวิตและร่างกายในทัณฑสถานหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรมมหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ. แปลน พรินต์ติ้ง . 2545.

- ปรีชาพร วงษ์บุตรโรจน์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 2521.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม ปัญหา อุปสรรค และ
แนวทางกรุงเทพมหานคร. การพิมพ์พระนคร, 2531.
- ผดุงศักดิ์ กิจวานิชขจร. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีต่อการประกอบ
อาชญากรรมของชาวพม่า : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- พิศาล มุขแจ้ง. การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถาน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.
- ไพสิฐ แก้วรัส. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- พรชัย ชันดี. ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา. บุ๊คเน็ต, 2543.
- พันธุ์สุรย์ ลดาวัลย์. การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองพม่า. โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2542.
- มนทิพ คาราศรีศักดิ์. มูลเหตุจูงใจในการฆ่าสามี : ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงกลาง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- มานิต มณีนิคย์. ปัจจัยทางสังคมกับการกระทำผิดคดียาเสพติด ของผู้ต้องขังหญิง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- บุษยามา ไทภักดี. เอกสารวิจัยเรื่องแรงงานพม่ากับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพมหานคร :
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2540.
- รังสรรค์ ธนะพรพันธ์. สังคมเศรษฐกิจไทยทศวรรษ 2550 : ยุทธศาสตร์การพัฒนาไปในกระแส
โลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไฉไล, 2538.
- รัศมี ไชยอำพันธ์. พม่าบนเส้นทางการต่อสู้เพื่อเอกราชทางการเมือง และเศรษฐกิจ.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สันติธรรม, 2539.
- วรเดช จันทรศร. สาเหตุของอาชญากรรม ทฤษฎี และแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง. วารสารพัฒนา
บริหารศาสตร์, 19 (มกราคม 2522): 37-55.
- วรวรรณ จุฬา. รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาการถูกฆ่าและถูกทำร้าย ในจังหวัด
นครศรีธรรมราช. หน่วยงานผู้วิจัย กองแผน กรมสุขภาพจิต, 2541.
- วรรณิ์ ตั้งเสาวภาคย์. ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของแรงงานผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติพม่า ในอำเภอ
แม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2543.
- วัชระ เพชรทอง. พม่าพลัดถิ่น. กรุงเทพมหานคร : เอื้ออาทร, 2537.

- วันเพ็ญ วอกลาง. กระบวนการปรับตัวและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ถาวรของแรงงานอพยพจากประเทศพม่า : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- วิเชียร โชติ สุกโชติรัตน์. สภาพปัญหาการหลบหนีเข้าเมือง. ศูนย์ข้อมูลสนเทศกรมตำรวจ. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย. (เอกสารสำเนา), 2536.
- วิชัย เย็นสุดใจ. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับอาชญากรรมประเภทคดีอุกฉกรรจ์ในเขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลบางเขนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- วิศรุตม์ โสมทัต. การวิเคราะห์ลักษณะการกระทำผิดในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ : ศึกษาเหนืออาชญากรรม ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, 2522.
- สง่า ลีนะสมิต. อาชีวศึกษาและทัศนคติอาชีพสตรี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.
- สถาบันวิจัยแห่งชาติ. รายงานการวิจัย เรื่องความผิดฐานฆ่าคนตาย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี, 2509.
- สมบัติ พฤษภูมิกุล. ความคิดเห็นและพฤติกรรมการใช้แรงงานต่างชาติของผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- สุโขทัยธรรมาราช. ปัญหาของชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่าและจีนฮ่อในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2531.
- สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2547.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- สุวิทย์ นิ่มน้อย. อาชีวศึกษาและทัศนคติอาชีพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
- สุดสงวน สุธีสร. อาชญากรรม : ความหมายขอบเขต และทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- สุทธิจิตต์ จินตยานนท์ Gary Risser และสุภาวดี จันทวานิช. การติดตามผลการจดทะเบียนแรงงานต่างชาติจากเมียนมาร์ กัมพูชา และลาว ที่ลักลอบเข้าเมือง. ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

- สุวรรณ สุวรรณเวช. รายงานการวิจัยอาชญากรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราช : ศึกษาเฉพาะกรณีคดีฆ่าผู้อื่น. กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ, 2532.
- เสริน ปุณณะหิตานนท์. การกระทำความผิดในสังคม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- โสภา ชูพิกุลชัย. ความรู้เบื้องต้นทางบุคลิกภาพอันมีแนวโน้มต่อการประกอบอาชญากรรมในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
- โสภา ชูพิกุลชัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- สำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง. รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย. กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, 2534.
- อรัญ สุวรรณบุบผา. หลักอาชญาวิทยา. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- อาทิตย์ ธาราคำ. แรงงานทาสในพม่าอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ. เชียงใหม่ : ศูนย์ข่าวสาละวิน, 2546.
- อภัสรา ศรีธวัช. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมกับลักษณะการกระทำความผิดของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม : ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานวัยหนุ่มบางเขน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.
- อฉนพ ชูบำรุง. ทฤษฎีอาชญากรรม. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2527.
- อฉนพ ชูบำรุง. ว่าด้วยเหยื่ออาชญากรรม. โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล สาขา นครปฐม, 2538.
- เอกสิทธิ์ สองเมือง. ทัศนคติของประชาชนต่อปัญหาแรงงานต่างด้าวในจังหวัดปัตตานี : ศึกษากรณีประชาชนในตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2545.

ภาษาอังกฤษ

- Allen, Harry E. and others. Crime and Punishment. New York: The Free Press, 1981.
- Andrew, Henry F. Suicide and Homicide. New York: The Free Press, 1979.
- Aung-Thwin, Michael. Burmese Historiography Chronicles (Yazawin). Bangkok: Chulalongkorn University, 1996.
- Beccaria, Cesare. An Essay on Crimes and Punishment. Philadelphia : Philip H. Nicklin, 1891.
- Beaulieu, Mark S. Social Disorganization revisited: A longitudinal Analysis of the Effects of Urban residential segregation on crime. State University of New York at Albany, 2004.
- Bonger, W.A. Criminality and Economic Conditions. Boston: Little Brown, 1916.
- Bulava, Kimberly A. Comparative Analysis of Psychosocial Histories of Serial Murderers. Roosevelt University, 2004.
- Burkhardt, Kate J. Crime. Cultural Reintegration and Community Healing: Narratives of an Inuit community (Nunavut). University Of Windsor (Canada), 2004.
- Cahill, Meagan Elizabeth. Geographies of Urban crime: An Interurban study of crime in Nashville, Tennessee; Portland, Oregon; and Tucson, Arizona. The University of Arizona, 2004.
- Don, C.,A. Society, Crime, and Criminal Behavior. New Jersey: Prentice Hall, 1992.
- Dumarcay, Jacques. Cultural Sites of Burma, Thailand and Cambodia. Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1995.
- Federich Howard Wine. Punishment and Reformation. New York : New York de Capo Press, 1983.
- Henry, Andrew F. Suicide and Homicide : some Economic, Sociological and Psychological aspects of aggression. London : The Free Press of Glencoe, Collier Macmillan, 1954.
- Jay, L. Crime and Criminology. New Jersey: Prentice-Hall, 1992.
- Jeffery, C.R. The Structure of American Criminological Thinking. Journal of Criminal Law, Criminology and Police Sciences, 1956.
- Jeffery, C.R. Crime Prevention Through Environment Design. Beverly Hills. 1986.
- John, E.H. Crime, Correction and Society. Homewood, Illinois : The Dorsey Press, 1974.
- Malc, Miriam. Restorative justice: An assessment of victim satisfaction with victim-offender mediation. Carleton University (Canada), 2003.

- McCrary, Justin Reed. Policing, Discrimination, and Crime: Two essays in Empirical Economics. University of California, Berkeley, 2003.
- McGloin, Jean Marie. Associations Among Criminal Gang Members as a defining factor of Organization and as a predictor of criminal behavior: The gang landscape of Newark, New Jersey. Rutgers The State University of New Jersey-Newark, 2004.
- Renard, Ronald D. The Burmese Connection Illegal Drugs & The Marking of The Golden Triangle. United States of America: Asia Books, 1997.
- Sutherland, E.H. and Cressey D.R.. Principles of Criminology. New York : J.B. Lippincott , 1966.
- Sutherland, E.H. and Cressey D.R. Criminology. New York : J.B. Lippincott Company, 1974.
- Schafer, S. Introduction to Criminology. Virginia: Prentice-Hall, 1976.
- Wagmiller, Robert L., Jr. Lost opportunity: Racial unrest, violent crime, and the emergence of a Jobless urban Underclass. The University Of Chicago, 2004.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

เรือนจำ/ทัณฑสถาน.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์ประกอบการศึกษาวิจัย

เรื่อง

การกระทำผิดของลูกจ้างชาวพม่าเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของนายจ้าง

: ศึกษากรณีผู้ต้องขังเรือนจำในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุปัจจุบัน..... / อายุขณะกระทำผิด.....
3. ภูมิลำเนาเดิม.....
4. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพสมรส
  - ก่อนการกระทำผิดมีสถานภาพสมรสอย่างไร.....(โสด/สมรส/หย่าร้าง)

กรณีสมรส

- ระยะเวลาอยู่กินกันนานเท่าไร.....
- มีบุตรกี่คน.....
- อายุเท่าไร.....
- ใครเป็นคนเลี้ยงดูบุตร.....

กรณีเป็นหย่าร้าง

- ระยะเวลาอยู่กินกันนานเท่าไร.....
- มีบุตรกี่คน.....
- อายุเท่าไร.....
- ใครเป็นคนเลี้ยงดูบุตร.....

5. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษา

- ระดับการศึกษาขณะอยู่ในประเทศพม่า.....
- ทักษะการใช้ภาษาไทย

- การฟัง ( ) ไม่ได้ ( ) ดี ( ) ดีมาก
- การพูด ( ) ไม่ได้ ( ) ดี ( ) ดีมาก
- การเขียน ( ) ไม่ได้ ( ) ดี ( ) ดีมาก
- การอ่าน ( ) ไม่ได้ ( ) ดี ( ) ดีมาก

- ใครเป็นผู้สอนภาษาไทยให้ท่าน.....(กรณี ฟัง หรือพูด

หรือเขียน หรืออ่าน ภาษาไทยได้)

6. บุคคลิกภาพและลักษณะรูปร่างของผู้ให้สัมภาษณ์.....

7. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์

- ท่านมีเชื้อชาติใด.....
- ท่านนับถือศาสนาใด.....

8. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพแรงงาน

- เข้ามาในประเทศไทยโดยถูกกฎหมายหรือลักลอบ .....
- ใครเป็นผู้ช่วยเหลือให้เข้าประเทศไทย.....
- เสียค่าใช้จ่ายเดินทางเท่าไร.....
- พักอาศัยกับใครขณะอยู่ในประเทศไทย.....

9. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ

- ท่านประกอบอาชีพใดในประเทศพม่า.....
- ท่านมีนายจ้างกี่ทั้งหมด.....คน จ้างให้ท่านทำงานอะไรบ้าง และมีอุปนิสัย

อย่างไร (เรียงลำดับก่อนหลัง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

- ท่านคิดว่างานที่ท่านทำหนักหรือไม่ และพึงพอใจในงานที่ทำหรือไม่ (เรียง

ลำดับก่อนหลัง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม

2.1 ข้อมูลทางด้านครอบครัว

1. ชื่อบิดา..... อายุ.....ปี อาชีพ.....
ชื่อมารดา..... อายุ.....ปี อาชีพ.....
2. ระดับการศึกษาของบิดา.....
ระดับการศึกษาของมารดา.....
3. จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน จำนวน.....คน เป็น ชาย.....คน หญิง.....คน
และท่านเป็นบุตรคนที่.....
4. สถานภาพการสมรสของบิดามารดาก่อนท่านกระทำผิด
( ) อยู่รวมกัน ( ) หย่าร้าง ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาของท่านก่อนกระทำผิด.....
6. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับท่าน
บิดา.....
มารดา.....
7. ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องกับท่าน.....
8. บุคคลที่อบรมเลี้ยงดูท่าน.....
9. ลักษณะอุปนิสัยของบุคคลในครอบครัวท่านเป็นอย่างไร
บิดา.....
มารดา.....
พี่น้อง.....
ญาติที่อาศัยอยู่ร่วมกัน.....
10. ท่านรักและเชื่อฟังบุคคลใดในครอบครัวมากที่สุด..... เพราะเหตุใด.....
11. ท่านรู้สึกไม่ชอบบุคคลใดในครอบครัวมากที่สุด ด้วยเหตุใด เคยขัดแย้งกันรุนแรงมาก่อนหรือไม่ เรื่องอะไร และขจัดความขัดแย้งกันอย่างไร มีบุคคลในครอบครัวห้ามปรามหรือไม่ และท่านเคยคิดที่จะทำร้ายบุคคลดังกล่าวด้วยหรือไม่.....
12. ท่านได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาอย่างไรในวัยเด็ก (เช่น เข้มงวด ตามใจ ปล่อยปละละ เลี้ยงดูนุ่มนวล).....
13. ท่านเคยถูกกดดันทางจิตใจจากครอบครัวหรือไม่ เรื่องอะไร.....
14. เมื่อท่านประสบปัญหาครอบครัวของท่านเคยให้ความช่วยเหลือ หรือให้คำปรึกษา และเป็นกำลังจะให้ท่านหรือไม่.....

15. ท่านคิดว่าครอบครัวได้ให้ความรัก ความเอาใจใส่กับท่านหรือไม่.....
16. ท่านรักคนในครอบครัวของท่านหรือไม่.....
17. ท่านเคยถูกอบรมสั่งสอนจากครอบครัวให้รังแก ทำร้าย หรือฆ่าสัตว์หรือไม่ ใครเป็นผู้สอนท่าน และท่านสนิทสนมคุ้นเคยกับเค้าน้อยเพียงใด.....
18. ในครอบครัวท่านมีผู้ใดเคยกระทำผิดมาก่อนหรือไม่ กระทำผิดในข้อหาใด และบุคคลดังกล่าวมีความสนิทสนมกับท่านมากน้อยเพียงใด.....
19. ท่านคิดว่าเพราะสภาพครอบครัวของท่าน จึงเป็นแรงผลักดันให้ท่านกระทำความผิดนี้หรือไม่อย่างไร.....

2.2 ข้อมูลทางด้านสังคม

1. ก่อนกระทำผิดท่านมีเพื่อนเยอะหรือไม่.....
2. ท่านมีเพื่อนชาวไทยหรือไม่.....
3. ท่านมีเพื่อนสนิทกี่คน และสนิทถึงระดับไหน (เช่น สามารถเล่าเรื่องส่วนตัวได้ทุกเรื่องสามารถตายแทนกันได้).....
4. เพื่อนท่านมีระดับการศึกษาระดับใด.....
5. เพื่อนสนิทของท่านมักจะทำกิจกรรมใดร่วมกัน.....
6. ท่านเชื่อถือและไว้ใจในตัวเพื่อนของท่านมากน้อยเพียงใด .....
7. ท่านเคยสนิทสนมหรือคบค้าสมาคมกับผู้ที่เคยประกอบอาชญากรรมบ้างหรือไม่ บุคคลนั้นเป็นใคร และท่านสนิทสนมกับบุคคลนั้นมากน้อยเพียงใด.....
8. คนคุ้นเคยหรือเพื่อนท่านที่กระทำผิดได้สอนท่านให้กระทำความผิดหรือไม่.....
9. ท่านคิดว่าเพื่อนของท่านมีบทบาทในการกระทำผิดของท่านหรือไม่.....
10. ในการกระทำผิดครั้งนี้เพื่อนท่านมีส่วนผลักดันให้ท่านกระทำความผิด หรือให้ความร่วมมือ หรือไม่ห้ามปรามในการกระทำผิดครั้งนี้.....
11. ท่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับคนไทยได้หรือไม่.....
12. ท่านรู้สึกว่าคุณถูกเหยียดหยามจากคนไทยหรือไม่.....
13. ท่านมีความพึงพอใจในสภาพสังคมไทยหรือไม่.....
14. ท่านคิดว่าคนไทยให้ความช่วยเหลืออะไรสำหรับท่าน.....

2.3 ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

1. ก่อนกระทำผิดท่านมีรายได้เท่าไร และเพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือนหรือไม่.....
2. ท่านมีภาระหน้าที่ที่ต้องเลี้ยงดูครอบครัวของท่านหรือไม่.....
3. ท่านเคยกู้ยืมเงินจากบุคคลใดหรือไม่ และยังคงเป็นหนี้บุคคลนั้นอยู่หรือไม่.....
4. ท่านมีความต้องการที่จะใช้เงินมากน้อยเพียงใด.....
5. ท่านคิดว่าได้รับค่าจ้างเหมาะสมกับแรงงานของท่านหรือไม่.....
6. ท่านคิดว่าสาเหตุที่ท่านกระทำผิดเพราะต้องการทรัพย์สินของนายจ้างของท่านใช่หรือไม่ นอกจากทรัพย์สินของนายจ้างท่านต้องการอะไรจากนายจ้างอีกหรือไม่.....

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้นก่อนการกระทำผิด

1. ปกติท่านบริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือไม่.....
2. ท่านบริโภคเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ทุกวันหรือไม่.....
3. ท่านบริโภคเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ต่อครั้งปริมาณเท่าไร.....
4. ท่านใช้ช่วงเวลาใดในการบริโภค.....
5. ส่วนมากท่านจะไปดื่มคนเดียวหรือไม่กับเพื่อน.....
6. หลังการดื่มทุกครั้งท่านสามารถควบคุมสติและอารมณ์ได้หรือไม่.....
7. โดยส่วนใหญ่ระหว่างการดื่มท่านเคยทะเลาะวิวาท หรือมีปากเสียงกับบุคคลอื่นบ้างหรือไม่.....
8. ก่อนการกระทำผิดท่านได้บริโภคเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์หรือไม่ ถ้าดื่ม ดื่มในปริมาณที่คิดว่ามากหรือไม่.....
9. ท่านคิดว่าสาเหตุที่ท่านกระทำผิดในครั้งนี้ เกิดจากการขาดสติในการควบคุมตนเองใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด.....
10. ถ้าท่านมีสติท่านจะกระทำผิดหรือไม่.....
11. ท่านเคยมีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่.....
12. หากเคยเกี่ยวข้อง ท่านใช้ในปริมาณเท่าไร.....
13. หลังจากเสพแล้วท่านสามารถควบคุมสติของตนได้หรือไม่.....
14. ก่อนกระทำผิดท่านได้เสพยาเสพติดหรือไม่.....
15. โดยปกติเมื่อท่านเกิดอารมณ์โกรธหรืออารมณ์ไม่ดี ท่านสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้หรือไม่.....
16. ก่อนเกิดเหตุท่านได้ทะเลาะหรือขัดแย้งกับเหยื่อมาก่อนหรือไม่.....

17. ก่อนการกระทำผิดอาชญากรรมของท่านในช่วงเป็นอย่างไร.....
18. ท่านคิดว่าเหตุที่ท่านกระทำผิดมีทรัพย์สินน้อยเพียงใด.....
19. ในวันเกิดเหตุท่านรู้สึกมีความต้องการในทรัพย์สินของเหยื่อหรือไม่.....
20. หากท่านไม่ต้องการในทรัพย์สินของเหยื่อท่านจะกระทำผิดหรือไม่.....
21. ก่อนการกระทำผิดท่านได้อ่านหนังสือและสื่อลามกหรือไม่.....
22. ขณะกระทำผิดท่านมีความต้องการทางเพศหรือไม่.....
23. สภาพอากาศในช่วงนั้นเป็นอย่างไร.....

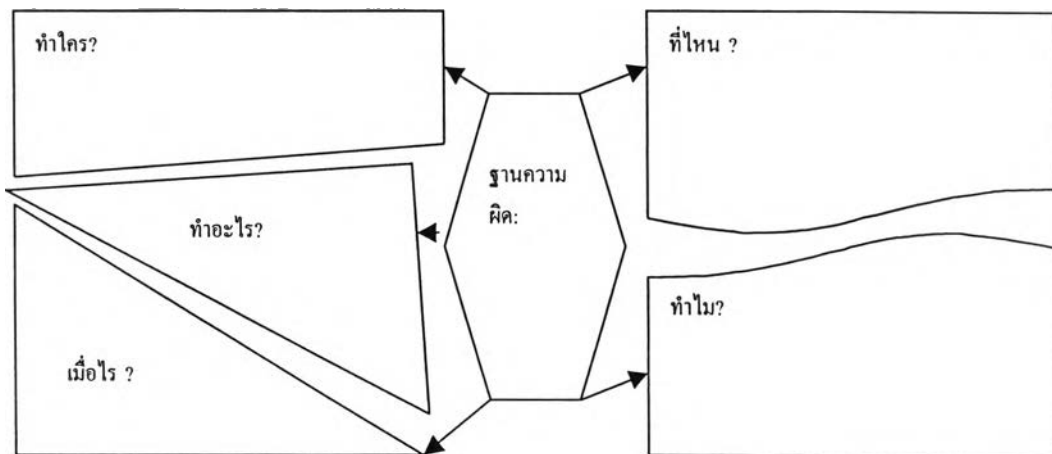
4. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเหยื่ออาชญากรรม

1. ผู้ว่าจ้างเป็นเพศใด.....
2. อายุของผู้ว่าจ้าง.....
3. บุคลิกภาพและลักษณะรูปร่างของนาย.....
4. ท่านทำงานอะไรให้กับนายจ้าง.....
5. ช่วงเวลาในการทำงาน.....
6. ท่านทำงานกับนายจ้างของท่านระยะเวลาานเท่าไร.....
7. ท่านมีความสนิทสนมกับนายจ้างของท่านหรือไม่.....
8. นายจ้างของท่านให้ความไว้วางใจ ในตัวของท่านหรือไม่.....
8. นายจ้างของท่านเคยดูถูก ดูหมิ่น หรือกดขี่ข่มเหง หรือไม่ให้ความเป็นธรรม หรือใช้งานอย่างหนักแต่จ่ายค่าแรงต่ำ และกดดันท่านหรือไม่.....
10. นายจ้างมีกิริยาท่าทางช่วยวนท่านหรือไม่ (กรณีนายจ้างเพศหญิง).....
11. ท่านคิดว่านายจ้างของท่านเป็นคนดีหรือไม่.....
12. เหตุใดท่านจึงกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายต่อผู้ว่าจ้างของท่าน อะไรเป็นมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ท่านกระทำเช่นนั้น.....
13. ท่านรู้สึกผิดกับการกระทำของท่านเองหรือไม่ ที่ได้กระทำกับนายจ้าง.....
14. หากย้อนเวลากลับไป ท่านกระทำผิดเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด.....
15. ท่านคิดว่าสาเหตุที่กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตต่อผู้ว่าจ้างเกิดจากความตั้งใจกระทำของท่านซึ่งมีการเตรียมก่อนล่วงหน้า หรือเป็นเพราะอารมณ์ในขณะนั้น ทำให้ท่านไม่สามารถระงับสติอารมณ์ได้ จึงเป็นเหตุให้กระทำผิด.....

5. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทำผิด

1. ท่านเคยถูกจับกุมดำเนินคดีมาแล้วกี่ครั้ง (นับรวมครั้งนี้).....
2. ถูกจับกุมในคดีใด.....(กรณีเคยถูกจับกุม)
3. มีผู้ร่วมกระทำผิดกี่คน.....
4. พฤติกรรมการกระทำผิด (ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร ทำไมจึงทำเช่นนั้น) ให้

ระบุลงในกรอบข้อความ

5. อาวุธที่ใช้ในการกระทำผิด.....
6. ท่านได้เตรียมอาวุธก่อนล่วงหน้าหรือไม่.....
7. ช่วงเวลาในการกระทำผิด...../ ทำไมถึงเลือกกระทำช่วงนี้.....
8. สภาพอากาศในช่วงนั้นเป็นอย่างไร.....
9. ท่านเคยมีความคิดที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตต่อนายจ้างมาก่อนหรือไม่.....
10. ท่านเคยเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับวิธีการกระทำผิดต่อชีวิตหรือไม่.....
11. ก่อนตัดสินใจกระทำผิด นายจ้างได้พูดหรือกระทำการใดที่ทำท้อหรือยั่ว ให้ท่านกระทำผิดหรือไม่.....
12. มีบุคคลอื่นร่วมมือหรือช่วยเหลือท่านในการกระทำผิดหรือไม่.....
13. ท่านเคยคิดว่าอะไรเป็นมูลเหตุจูงใจให้ท่านการกระทำผิด.....
14. ท่านใช้เวลาในการตัดสินใจนานเท่าไร.....
15. ก่อนการกระทำผิดท่านได้มีการวางแผนเตรียมการก่อนล่วงหน้าหรือไม่.....
16. ความรู้สึกแรกของท่านเมื่อเหตุการณ์สิ้นสุด.....
17. ถ้าสามารถกลับไปอยู่ในเหตุการณ์อีกครั้ง ท่านจะกระทำเช่นนั้นอีกหรือไม่.....
18. ท่านรู้สึกผิดกับการกระทำของท่านหรือไม่.....
19. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย.....

20. ท่านมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายหรือไม่.....
21. ท่านกลัวกับความผิดบาปที่จะได้รับหรือไม่.....
22. ระหว่างบาปกับกฎหมายท่านเกรงกลัวต่อสิ่งใดมากกว่ากัน.....
23. เมื่อพ้นโทษท่านจะดำเนินชีวิตอย่างไร.....

6. กำหนดโทษ.....

*****

บันทึกพฤติกรรมการกระทำผิด

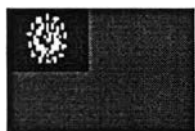
ภาคผนวก ข

ตารางที่ 41 ตารางแสดงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

ตารางแสดงอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใหม่ ซึ่งได้ประกาศให้มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548	
ค่าจ้างขั้นต่ำ	พื้นที่
175	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร
173	ภูเก็ต
157	ชลบุรี
155	สระบุรี
150	นครราชสีมา
149	เชียงใหม่และพังงา
147	ระนอง และระยอง
146	พระนครศรีอยุธยา
144	กระบี่ และฉะเชิงเทรา
142	กาญจนบุรี จันทบุรี เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม และอ่างทอง
141	ชุมพร ลำพูน สระแก้ว และสุโขทัย
140	กำแพงเพชร ขอนแก่น ตรัง ปราจีนบุรี นุรีรัมย์ ลพบุรี สิงห์บุรี และสุพรรณบุรี
139	กาฬสินธุ์ ชัยนาท ชัยภูมิ ดาก ตราก นครพนม นครราชสีมา นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ ประจวบคีรีขันธ์ ปัตตานี พินิจโลก เพชรบูรณ์ พัทลุง มุกดาหาร ยะลา ร้อยเอ็ด ลำปาง เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี หนองคาย หนองบัวลำภู อุตรธานี อุตรดิตถ์ อุทัยธานี และ อำนาจเจริญ
138	นครนายก และพิจิตร
137	เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน ยโสธร สุรินทร์ และอุบลราชธานี

(http://www.mol.go.th/static_anaul.html, 20/02/05)

ภาคผนวก ก

สหภาพพม่า
Union of Myanmar

ข้อมูลทั่วไป

เมืองหลวง กรุงย่างกุ้ง (Yangon)

พื้นที่ 657,740 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 1.3 เท่าของไทย)

ทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือติดกับจีน (2,185 กิโลเมตร)

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับลาว (235 กิโลเมตร) และไทย (2,401 กิโลเมตร) ทิศตะวันตกติดกับอินเดีย (1,463 กิโลเมตร) และบังกลาเทศ (193 กิโลเมตร)

ทิศใต้ติดกับทะเลอันดามันและอ่าวเบงกอล

ประชากร 49.6 ล้านคน มีเผ่าพันธุ์ 135 เผ่าพันธุ์ ประกอบด้วย เชื้อชาติหลัก ๆ 8 กลุ่ม คือพม่า (ร้อยละ 68) ไทยใหญ่ (ร้อยละ 8) กะเหรี่ยง (ร้อยละ 7) ชะไข่ (ร้อยละ 4) จีน (ร้อยละ 3) มอญ (ร้อยละ 2) อินเดีย (ร้อยละ 2) (2546) ศาสนา ศาสนาพุทธ (ร้อยละ 90) ศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 5) ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 3.8) ศาสนาฮินดู (ร้อยละ 0.05) ภาษาราชการ ภาษาพม่า

รูปแบบการปกครอง ปกครองโดยคณะทหารภายใต้สภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council – SPDC) โดยมีประธาน SPDC เป็นประมุขประเทศ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล

-ประธาน SPDC พลเอกอาวุโส ตาน ฉ่วย (Senior General Than Shwe) (เมษายน 2535)

-นายกรัฐมนตรี พลโท โซ วิน (Lt. General Soe Win) (19 ตุลาคม 2547)

-รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายยูณวิน วิน (U Nyan Win) (18 กันยายน 2547)

เขตการปกครอง แบ่งการปกครองเป็น 7 รัฐ (state) สำหรับเขตที่ประชากรส่วนใหญ่ เป็นชนกลุ่มน้อย และ 7 ภาค (division) สำหรับเขตที่ประชากร ส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายพม่า

ปรับปรุงล่าสุดเมื่อ 5 มกราคม 2548

เรียบเรียงโดย กองเอเชียตะวันออกเฉียง 2 กรมเอเชียตะวันออกเฉียง โทร. 0-2643-5200-1Fax. 0-2643-5202

E-mail : eastasian03@mfa.go.th

ภาคผนวก ง

ชาติพันธุ์พม่าและชาวพม่าท้องถิ่น

ประเทศพม่าเป็นดินแดนแห่งชาติพันธุ์ ในจำนวนพลเมืองของพม่าทั้งหมด ๔๒.๒ ล้านคน(ค.ศ.๑๙๕๑) มีสองในสามเป็นชาวพม่าโดยเชื้อสายซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดย่างกุ้ง จังหวัดพะโค จังหวัดเอราวัตี จังหวัดมะเกว จังหวัดสกาย จังหวัดมณฑลทะเล และจังหวัดตะนาวศรี และมีประชากรอีกหนึ่งในสามเป็นชนส่วนน้อยหลายเผ่าพันธุ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในรัฐชนบทห่างไกลจากลุ่มแม่น้ำเอราวัตี รัฐดังกล่าวมี ๗ รัฐ คือ รัฐกะเหรี่ยง รัฐกะยา รัฐฉาน รัฐกะฉิ่น รัฐฉิ่น รัฐยะไข่ และรัฐมอญ

ปัจจุบันรัฐบาลพม่าประกาศเรียกชื่อชนชาติและรัฐ ๗ รัฐเป็นภาษาอังกฤษ ได้แก่ Kachin, Kayah, Kayin(Karen), Chin, Bamar(Burmese), Mon, Rakhine(Arakanese) และ Shan นอกจากนี้รัฐบาลพม่าได้ประกาศชื่อเรียกเมืองสำคัญๆใหม่โดยเขียนยึดตามสำเนียงพม่า ได้แก่ Yangon (Rangoon), Bago(Pegu), Bagan(Pagan), Mawlamyine(Moulmein), Sittwe(Akyab), Patheingyi(Bassein), Pyigyidagon(Prome) และ Pyigyidagon(Maymyo) ส่วนเมืองตองยี และมณฑลทะเล ยังคงเขียนอย่างเดิมคือ Taunggyi และ Mandalay นอกจากนี้ยังกำหนดเรียกชื่อแม่น้ำสำคัญบางสายใหม่ ได้แก่ Ayeyarwady(Irrawaddy), Thanlwin(Salween) และ Sittoung(Sittang) แต่ยังคงให้เรียกชื่อแม่น้ำชินด์วินตามเดิม คือ Chindwin

หากพิจารณาจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในพม่าทั้งหมด อาจจำแนกตามกลุ่มภาษาได้ ๓ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มภาษาทิเบต-พม่า กลุ่มภาษาไท และกลุ่มภาษามอญ-เขมร แต่ละกลุ่มภาษาประกอบด้วยภาษาต่างๆ ดังนี้ กลุ่มภาษาทิเบต-พม่า เช่น พม่า, มูเซอ-ลีซอ-อิก้อ, ฉิ่น-กะฉิ่น-นาคา, กะเหรี่ยงสะกอ-กะเหรี่ยงโป-ตองตู-กะยา-ปะด่อง; กลุ่มภาษาไท เช่น ไทใหญ่ ไทจีน ไทลื้อ ไทของ ไทคำตี้ ไทมะริด; กลุ่มภาษามอญ-เขมร เช่น มอญ วั ปะหล่อง นอกจากนี้ยังมีภาษาในกลุ่มภาษามาลายูอาศัยทางตอนใต้ เช่น ภาษาสะลนและภาษาปะชู เป็นต้น

ในบรรดาชนชาติต่างๆที่กล่าวมานี้ ชนชาติที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์พม่ามีเพียง ๔ เผ่า คือ มอญ พม่า ยะไข่ และฉาน(ไทใหญ่) กลุ่มพม่าได้รับพุงกับมอญ ฉาน และยะไข่ตลอดมาจนที่สุดพม่าแห่งลุ่มน้ำเอราวัตีได้ขับเหนือชนเผ่าทั้งปวงนับแต่สมัยราชวงศ์ของพม่าชาวมอญรับพุงกับพม่ามาแต่สมัยพระเจ้าอโนรธาแห่งอาณาจักรพุกาม และล่มสลายลงในสมัยพระเจ้าอลองพญา

แห่งราชวงศ์คองบอง(ค.ศ.๑๗๕๗) มรดกทางวัฒนธรรมของมอญถูกหลอมรวมอยู่ในวัฒนธรรมพม่าโดยเฉพาะในด้านศิลปะ ศาสนา และภาษา ปัจจุบันชาวมอญในพม่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐมอญและกระจายอยู่ตามดินแดนพม่าตอนล่าง และมีชาวมอญอีกเป็นจำนวนมากที่ทยอยอพยพมาอาศัยอยู่ในแผ่นดินไทยเพราะหนีภัยพม่า จนต้องกลายเป็นคนสองแผ่นดินในที่สุด

ส่วนไทใหญ่ที่เคียดแค้นพม่าเข้าปกครองเขตเจ้าแก้วแซ่ ทางตอนกลางของกลุ่มน้ำเอราวดี ตั้งแต่คราวที่อาณาจักรพุกามล่มลงด้วยกองทัพมองโกลในราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ แต่ที่สุโขทัยใหญ่ก็ต้องพ่ายต่อราชวงศ์คองบองในกาลต่อมา ปัจจุบันไทใหญ่ในพม่าอาศัยอยู่ในรัฐฉานเป็นส่วนมาก และมีบางส่วนได้กระจายสู่ฟากตะวันตกของแม่น้ำเอราวดีตอนบน

สำหรับชาวปะไข่ นั้น เป็นชนร่วมเชื้อสายกับพม่า มีประวัติราชวงศ์ร่วมสมัยกับพุกามเรื่อยมา จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ จึงถูกผนวกอยู่ใต้อำนาจของพม่าโดยสมบูรณ์ในสมัยพระเจ้าปะดุงแห่งราชวงศ์คองบอง (ค.ศ.๑๗๘๕) และถูกอังกฤษยึดครองเมื่อต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ โดยทั่วไปชาวปะไข่มีความแปลกแยกจากชาวพม่าแห่งกลุ่มน้ำเอราวดีทั้งทางการเมือง วัฒนธรรมและภาษามาแต่อดีต

ในสมัยที่พม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ มีพวกแขกและชาวจีนจำนวนมากได้เข้ามาเป็นลูกจ้างของชาวอังกฤษและเป็นพ่อค้าอยู่ในบริเวณเมืองใหญ่ๆของพม่า โดยเฉพาะเมืองย่างกุ้งในสมัยนั้นน่าจะได้รับฉายาว่าเป็น กะลาซิดี้ (กะลา คือ กุลา หมายถึงแขก) ในยุคนั้นชาวต่างชาติต่างมีฐานะและโอกาสดีกว่าชาวพม่าท้องถิ่น จนถึงสมัยสังคมนิยมชาวจีนและแขกได้ลดจำนวนลงไปมาก คงเหลือเป็นย่านชุมชนอยู่ตามเมืองใหญ่ๆของพม่า

ชนเชื้อสายพม่า

จากการเปรียบเทียบภาษาตามแนวภาษาศาสตร์เปรียบเทียบเชิงประวัติ นักภาษาศาสตร์ได้ข้อสรุปว่าภาษาพม่าเป็นภาษาหนึ่งในกลุ่มภาษาเบอร์มิส (Burmish) ของสายโลโล-พม่า (Lolo-Burmese) ในสาขาทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) ที่แยกเชื้อสายมาจากตระกูลภาษาจีน-ทิเบต (Sino-Tibetan) ภาษาพม่าจึงมีความคล้ายคลึงกับภาษาทิเบตมากกว่าภาษาจีน และแตกต่างกับภาษาไทย ภาษามอญ ภาษาเขมร และภาษามาลายูโดยสิ้นเชิง ขณะเดียวกันก็มีความใกล้ชิดกับกลุ่มภาษาโลโล ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นชาวเขาอยู่ในประเทศไทย อาทิ มูเซอ ลีซอ และอีก้อ ส่วนพม่าจะมีความใกล้ชิดทางเชื้อสายกับกะเหรี่ยงมาน้อยเพียงใดนั้น ปัจจุบันยังไม่อาจหาข้อยุติได้อย่างแน่ชัด แต่โดย

ลักษณะทางภาษานั้น พบว่าภาษากะเหรี่ยงมีโครงสร้างประโยคที่ต่างไปจากภาษาในกลุ่มทิเบต-พม่า คือเป็นแบบ ประธาน-กริยา-กรรม แทนที่จะเป็นแบบ ประธาน-กรรม-กริยา อย่างภาษาต่างๆ ในสาขาทิเบต-พม่า แรกๆ นักภาษาศาสตร์จึงเสนอให้ภาษากะเหรี่ยงอยู่นอกสาขาทิเบต-พม่า แต่ต่อมามีการจัดภาษากะเหรี่ยงไว้ในกลุ่มสาขาทิเบต-พม่าด้วย เพราะเห็นว่าภาษากะเหรี่ยงมีความคล้ายคลึงกับภาษาอื่นๆ ของกลุ่มทิเบต-พม่าในด้านศัพท์ แต่ใกล้ชิดกับภาษาพม่าน้อยกว่าภาษาในกลุ่มโลโล เช่น มูเซอ ลีซอ และอีก้อ สำหรับภาษาที่อยู่ในกลุ่มเบอร์มิสและมีความใกล้ชิดกับภาษาพมามากยิ่งกว่าภาษาในกลุ่มโลโลได้แก่ ภาษามะยู หรือมารู และภาษาอะซี ซึ่งพุดอยู่ในรัฐกะฉิ่น บริเวณพรมแดนพม่า-จีน

ชนร่วมเชื้อสายใกล้ชิดพม่าที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่า

ในประเทศพม่ามีชนร่วมเชื้อสายพม่าอยู่หลายกลุ่ม ทั้งที่ร่วมเชื้อสายอย่างใกล้ชิดและที่ห่างออกไปจนส่งภาษากันไม่รู้เรื่อง กลุ่มที่ใกล้ชิดกับพม่าได้แก่ชนชาติพม่าที่พูดภาษาพม่าสำเนียงท้องถิ่นต่างๆ ตามชนบทและในรัฐที่อยู่รอบนอก ในกลุ่มนี้ที่รู้จักกันดีเพราะเคยสร้างบ้านแปลงเมืองเป็นของตนเอง คือชาวพม่าในรัฐยะไข่หรือรัฐอาระกัน นอกจากพม่าที่ยะไข่แล้ว ชนที่มีเชื้อสายเดียวกับพม่าและยังคงหลงเหลืออยู่ได้จนถึงปัจจุบันนี้ เป็นเพียงชาวพม่าท้องถิ่นที่ไม่ค่อยมีบทบาททางการเมืองอย่างเด่นชัดในอดีต ได้แก่ อิงคา ทวาย ยอ และตองโยง เป็นอาทิ สำหรับชนที่มีเชื้อสายห่างไกลชนเผ่าพม่าออกไปนั้น เป็นเพียงชาวเขาหรือชนส่วนน้อย ได้แก่ มูเซอ ลีซอ อีก้อ ฉิ่น กะฉิ่น นาคา กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโป ตองสู คะยา และปะด่อง เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชนส่วนน้อยที่ร่วมเชื้อสายกับพม่าเหล่านี้ ต่างก็มีกองกำลังอิสระต่อสู้กับรัฐบาลกลางของพม่ามาเป็นเวลานานหลายสิบปีนับแต่ได้รับเอกราช (ค.ศ.๑๙๔๘) และสืบเนื่องเรื่อยมาในยุครัฐบาลทหารของนายพลเนวิน(ค.ศ.๑๙๖๒-๑๙๘๘)

ชนส่วนน้อยในไทยที่มีเผ่าพันธุ์ใกล้ชิดกับพม่า

ในประเทศไทยมีชนเผ่าที่ร่วมเชื้อสายใกล้ชิดกับพม่าในทางภาษาอยู่หลายเผ่า ได้แก่ อีก้อ (อะข่า) มูเซอ (ละหู่) ลีซอ(ลีซุ) อุกอง(พวกกะว้าที่อุทัยธานี) บีซู(พวกกะที่เชียงใหม่) อิมปี(พวกก้อที่เมืองแพร่) นอกจากนี้มีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงหรือยางเผ่าต่างๆ ได้แก่ กะเหรี่ยงสะกอ(ยางขาว) กะเหรี่ยงโป(ยางแดง) ปะโอ(ตองคู, ตองสู หรือคองสู) บเว(กะยาหรือกะเหรี่ยงแดง) และปะด่อง (กะเหรี่ยงคองขาว) กลุ่มชนร่วมเชื้อสายกับพม่าที่กล่าวมานี้ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาหรือเป็นเพียงชนส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือและตลอดแนวภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย สำหรับใน

ประเทศพม่าพบชนกลุ่มดังกล่าวกระจายอยู่ทั่วไปต่อจากชายแดนไทยด้านตะวันตกจนจรดลุ่มแม่น้ำสาละวินหรือที่เรียกชื่อตามภาษาไทยใหญ่ว่าแม่น้ำคง

การที่พม่ามีความคุ้นเคยกับชนส่วนน้อยบางเผ่าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นอย่างนี้ จึงมีชื่อเรียกเป็นภาษาพม่าด้วยเช่นกัน ดังเช่น พม่าเรียกอีก็อว่าก่อ หรืออีกอ เรียกมุเซอว่าหมุโซ เรียกลีซอว่าหลี่ซอ เรียกกะเหรี่ยงว่ากะยิง และเรียกตองสุว่าตองตู ด้วยเหตุที่ชนเผ่าเหล่านี้อพยพมาจากพม่า คนไทยจึงเรียกชื่อตามพม่าไปด้วย ส่วนพวกอูกอง บิซู และอิมปีนั้น เป็นชนส่วนน้อยจากพม่าที่น่าจะเข้ามาอยู่ในไทยนานแล้วจนเป็นชนพื้นเมืองของไทยไปจนเกือบสิ้น และไม่ปรากฏชื่อเรียกชนเผ่าเหล่านี้เป็นภาษาพม่า ยกเว้นเผ่าบิซูอาจเป็นเผ่าเดียวกับเผ่าปเยน(Pyen) หรือปชิน(Pyin) ตามที่เคยมีผู้พบว่าอยู่แถบเมืองเชียงตุงของพม่าในสมัยที่พม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ข้อมูลคำศัพท์ภาษาปเยนมีตัวอย่างใน Gazetteer of Upper Burma and the Shan States โดย J.G Scott และ J.P. Hardiman พิมพ์ที่ย่างกุ้งเมื่อปี ค.ศ.๑๙๐๐ และที่ว่าภาษาบิซูน่าจะใกล้เคียงกับภาษาปเยนนั้นเป็นคำกล่าวของนักวิชาการชาวญี่ปุ่นชื่อ Nishida

ในเรื่องของชื่อชนเผ่าบางกลุ่มที่พบในพม่ามีข้อน่าสนใจอยู่มาก กล่าวคือ พม่ารู้จักมุเซอในนามละหู่หรือลำหู่ด้วย และที่พม่าเรียกว่าหมุโซนั้นเข้าใจกันว่าน่าจะมาจากคำพม่าว่า มุโซ แปลว่า "นายพราน" และคำมุโซนี้อุโพลิต(๑๙๖๓-หน้า๑๕๒)กล่าวว่าพบในจารึกที่พุกามหลายหลักเขียนเป็นภาษาพม่ายุคเก่าว่า มีความหมายแต่เฉพาะ "นายพราน" และบางทีก็เป็นชื่อหมู่บ้าน เช่นหมู่บ้านมุโซโบ ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับบ้านเดิมของพระเจ้าอลองพญา ปัจจุบันก็คือเมืองชเวโบ และมีจารึกหลักหนึ่งเขียนด้วยสระอูเป็นมุโซด้วยเช่นกัน แต่ด้วยไม่อาจแยกศัพท์หาความหมายเดิมของคำมุโซในภาษาพม่าได้อย่างชัดเจน อุโพลิตจึงเทียบเคียงคำนี้กับภาษาอื่นๆ เช่น กะเหรี่ยง มุเซอ จีน ทิเบต ฉิ่น กะฉิ่น และภาษาอื่นๆที่พูดอยู่ในพม่า พออนุมานได้ว่าน่าจะมีความหมายเดิมเป็น "(คน)ล่าเนื้อ" หรือ "(คน)หาของป่า" นั่นคือ คำว่า มุ น่าจะแปลว่า "สัตว์ป่า, ไม้ป่า" และคำว่า โซ น่าจะแปลว่า "ไล่ล่า, เสาะหา" ดังนั้นคำว่ามุโซ(นายพราน) จึงอาจเป็นที่มาของคำว่า หมุโซ(ละหู่) และถ้าจะพยายามเทียบกับคำพม่าที่ใกล้เคียงทั้งเสียงและความหมาย คำมุโซอาจจะเพี้ยนมาจากคำ อะแมล่า "หาเนื้อ <เนื้อ-หา" นอกจากนี้ภาษาพม่ายังมีคำว่ามุโซที่คล้ายกับชื่อเผ่ามุเซอในภาษาพม่า แต่มีความหมายว่า "พ่อหม้าย, แม่หม้าย" ซึ่งไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับคำเรียกมุเซอ นอกจากนี้ พม่าเรียกเผ่าลีซออีกชื่อหนึ่งว่า ขอยิง ฝรั่งเศสมักเขียนว่า Yawyin, Yaw-yen หรือ Yaoyen เป็นชื่อที่เรียกตามพวกกะฉิ่น ส่วนคำว่าตองสุ มีความหมายตามศัพท์ว่า "ชาวคอย<คอย, ภูเขา+ผู้" แต่จะหมายถึง "ชาวไร่ผู้ปลูกงา ถั่ว ข้าวโพด และฝ้าย" ด้วย

ชาวพม่าและประเทศเมียนมา

อันที่จริงเป็นเรื่องไม่ง่ายนักที่จะตอบให้ชัดเจนว่าชนเชื้อสายพม่าต่างจากคนเผ่าอื่นอย่างไร เพราะประเทศพม่ามีชนหลายเผ่าพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกัน และมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมต่อกันมาช้านาน ทั้งที่เป็นผู้รับมาแต่แรกและเป็นผู้ให้ในภายหลัง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้เพียงว่า คนพม่าคือคนที่มีเชื้อสายพม่าและพูดภาษาพม่าเป็นภาษาแรกมาแต่กำเนิด และหากพิจารณาจากวิถีชีวิตของชาวพม่าในปัจจุบัน พม่ามีธรรมเนียมนิยมอันเนื่องด้วยพุทธศาสนานิกายเถรวาทเป็นส่วนใหญ่ (ประเทศพม่ามีผู้นับถือพุทธราว ๘๕ %) มีความเชื่อเรื่องเทพนาคอย่างฝังแน่น และดำรงความเป็นอยู่อย่างพม่าไว้ได้อย่างมั่นคง เช่น ชาวพม่านิยมนุ่งโสร่ง นุ่งซิ่น โทกผ้า พกลูกปะคำ ทาแป้งตะนะคานิยมกินถั่ว คีมน้ำชา กินหมาก และชอบอาหารรสมัน ดังนี้ เป็นต้น

ตามความเชื่อที่สืบทอดกันมาของพม่า กล่าวว่ากษัตริย์พม่าสืบเชื้อสายมาแต่สาकขวงค์ และเชื่อว่าเมืองแห่งแรกของชนเผ่าพม่าในแผ่นดินเมียนมา เริ่ม ณ เมืองตะกอง ดังคำกล่าวที่ว่า แปลว่า “จุดเริ่มของเมียนมา มาแต่ตะกอง” อย่างไรก็ตามนักวิชาการ อาทิ ศาสตราจารย์ลูซ (G.H. Luce) สันนิษฐานว่า ชนเผ่าพม่าน่าจะเริ่มรกราก ณ พื้นที่เจ้ากัแซ ซึ่งอยู่ตอนล่างเมืองมณฑลเฉเล จึงอาจกล่าวชัดกับความเชื่อเดิมของพม่าได้ว่า “จุดเริ่มของเมียนมา อยู่ที่เจ้ากัแซ” เป็นไปได้ว่าคนเชื้อสายพม่าคงเริ่มตั้งหลักแหล่งอยู่ทางตอนกลางของประเทศตามแถบลุ่มแม่น้ำเอราวดี แล้วจึงค่อยๆแพร่กระจายไปสู่ดินแดนรอบนอกโดยเฉพาะทางตอนใต้และทางตะวันตกเฉียงใต้ และจากหลักฐานทางภาษา พออนุมานได้ว่าบรรพบุรุษของพม่ามีหลักแหล่งดั้งเดิมอยู่แถบตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ซึ่งเป็นบริเวณที่ยังคงมีพวกโลโลหรือพวกยี (Yi) กลุ่มชนร่วมเชื้อสายกับพม่าอาศัยอยู่ จากนั้นชาวพม่าจึงอพยพไปทางตะวันตก แล้วค่อยๆเคลื่อนย้ายลงมาตามลุ่มแม่น้ำเอราวดี และรวมตัวกันจนเป็นปึกแผ่น โดยสร้างเมืองพุกามขึ้นที่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเอราวดีตอนกลาง ประวัติศาสตร์พม่าได้เริ่มปรากฏเป็นหลักฐานชัดเจน ณ ที่แห่งนี้ เมื่อราวต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ เป็นต้นมา อารยธรรมพม่าเจริญมาด้วยการหลอมรวมมรดกจากชนหลายเผ่าพันธุ์ ศาสตราจารย์ลูซ(๑๙๘๕) กล่าวว่าชนชาติฉิ่น เตะ และกันตู ถือเป็นสหราชอาณาจักรพม่า มอญมอบอารยธรรมด้านพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทและตัวอักษร พยู่ถ่ายทอดมรดกทางศิลปะและสถาปัตยกรรม ปะหล่องกับละว้า แถบเจ้ากัแซและมินบู รวมถึงกะเหรี่ยงให้ความรู้แก่พม่าในด้านชลประทานและการทำนา และพม่าสืบศาสนาพุทธและพราหมณ์จากอินเดีย ดังนั้นพม่าจึงเป็นจุดรวมของร่องรอยความหลากหลายทางอารยธรรมจากชนหลายเผ่าพันธุ์

ประวัติศาสตร์พม่าจำแนกได้ ๓ สมัย คือ สมัยราชวงศ์ สมัยอาณาจักร และสมัยเอกราช ในสมัยราชวงศ์เป็นสมัยที่พม่าปกครองด้วยระบอบกษัตริย์ ซึ่งมี ๓ ราชวงศ์คือราชวงศ์พุกาม (ค.ศ.๑๐๔๔-๑๒๘๗) ราชวงศ์ตองอู(ค.ศ.๑๔๘๖-๑๗๕๒) และราชวงศ์คองบอง(ค.ศ.๑๗๕๒-๑๘๘๕) ในสมัยราชวงศ์นั้น ราชธานีของพม่าส่วนใหญ่ตั้งอยู่ไม่ห่างจากเขตเจ้าแก้วแห่มมากนัก ได้แก่ เมืองพุกาม อังวะ รัตนสิงห์(จเวโบ) อมรปุระ และมันตะเล มีเพียงในสมัยราชวงศ์ตองอูเท่านั้นที่ พม่าเคยย้ายเมืองหลวงมาอยู่ทางตอนใต้ คือที่เมืองตองอูบนลำน้ำสะโตงและเมืองหงสาวดีบนลำน้ำ พะโค เพราะในชั้นต้นพม่าต้องหนีภัยจากพวกไทใหญ่ที่เข้ามาครอบครองดินแดนเจ้าแก้วแห่มตั้งแต่ ครั้นพุกามล่มลง ต่อมาชาวพม่าได้มารวบรวมช่องสุ่มผู้คนอยู่ที่เมืองตองอูอันเป็นเมืองชัยภูมิสำคัญ ใกล้เขตแดนของชาวกะเหรี่ยง จนสามารถปราบได้มอญทางตอนใต้และย้ายราชธานีจากเมืองตองอู มาตั้งที่กรุงหงสาวดีอันเป็นราชธานีของมอญมาก่อนและเป็นเมืองท่าค้าขายทางทะเลที่สำคัญใน ขณะนั้น ภายหลังราชวงศ์ตองอูพยายามขยายอำนาจเข้าครอบครองเมืองท่าสำคัญบนฝั่งตะวันออก ของทะเลอันดามัน อันมีเมืองเยและเมืองทวายเป็นอาทิ ซึ่งส่งผลให้เกิดกรณีพิพาทกับกรุงศรีอยุธยา ครั้นสิ้นรัชกาลพระเจ้าบุเรงนอง ไทยได้ประกาศอิสรภาพจากพม่า ประกอบกับสถานการณ์ไม่สงบ ภายใน เป็นเหตุให้ผู้นำพม่าราชวงศ์ตองอูต้องย้ายราชธานีจากหงสาวดีกลับคืนตองอู และคืนสู่เขต เจ้าแก้วแห่มอีกครั้งหนึ่ง ราชธานีพม่าจึงอยู่แถบนั้นเรื่อยมาจนสิ้นสมัยราชวงศ์คองบองในปลายคริสต์ ศตวรรษที่๑๕

ก่อนที่พม่าจะตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษทั้งประเทศนั้น พม่าได้ทำสงครามกับอังกฤษถึง ๓ ครั้ง คือ ค.ศ.๑๘๒๔, ๑๘๕๒ และ ๑๘๘๕ จากสงครามครั้งแรกทำให้พม่าสูญเสียอัสสัม มณีปุระ ยะ ไช้ และตะนาวศรี ครั้งที่สองเสียเมืองพะโคและย่างกุ้งแก่อังกฤษ และต้องเสียดินแดนทั้งประเทศ พร้อมกับอวสานของราชบัลลังก์พม่าหลังจากพ่ายสงครามกับอังกฤษในครั้งที่สาม พม่าเพิ่งมาได้รับ เอกราชเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่สองในปีค.ศ.๑๙๔๘ แต่ก็นับเป็นเอกราชที่ไร้เอกภาพ เพราะ พม่าต้องประสบกับปัญหาสงครามกลางเมืองจากกองกำลังอิสระของชนส่วนน้อยที่ต้องการปกครองตนเอง และจากการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ ด้วยเหตุนี้พม่าจึงได้ล้มระบอบประชาธิปไตย เพียงแค่ ๑๔ ปี ก็ถูกทหารทำการปฏิวัติเมื่อปี ค.ศ.๑๙๖๒ สถาปนาปฏิวัติของนายพลเนวินปกครอง พม่าราว ๑๓ ปี จากนั้นจึงนำพม่าฟุ่มฟืออยู่ในระบอบสังคมนิยม นับแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๔ กินเวลา ราวอีก ๑๔ ปี พม่าจึงห่างหายไปจากสายตาชาวโลกนับเนื่องราว ๒๖ ปี จนมีการเรียกร้อง ประชาธิปไตยครั้งสำคัญเมื่อปี ค.ศ.๑๙๘๘ พม่าจึงหวนมาปรับท่าทีในทางการเมืองใหม่อีกครั้ง หนึ่ง ด้วยการประกาศเปิดประเทศรับการลงทุนจากภายนอก และดำเนินวิถีเศรษฐกิจตามกลไก ตลาด ขณะเดียวกันยังให้ความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ และเอกภาพของชนในชาติ อีกทั้ง ต่อต้านการแทรกแซงทางการเมืองจากภายนอก

ปัจจุบันประเทศพม่าได้ประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศเป็น Union of Myanmar หรือ "สหภาพเมียนมา" ซึ่งเขียนด้วยอักษรพม่าว่า ပီတဲဝ်းသု မြေယာမာံ နီဟ်ဒံင်တဲာ် ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์รุนแรงในการเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๘ และเหตุที่รัฐบาลได้ประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศใหม่นี้ก็คั้งเพื่อสร้างเอกภาพขึ้นในนาม และยังเป็น การแสดงท่าทีที่ชัดเจนในแนวทางชาตินิยม ด้วยเห็นว่า Burma เป็นคำที่ต่างชาติกำหนดเรียกกันเอง จึงถือเป็นสำเนียงต่างดาว ชื่อประเทศใหม่ของพม่าคือเมียนมานั้นจะใช้บ่งชี้ทั้งดินแดน ประชาชน และวัฒนธรรมของประเทศ โดยส่วนรวม ในขณะที่คำว่า "พม่า" หรือที่กำหนดใหม่ว่า Bamar แทนคำ Burman จะหมายถึงเฉพาะชนเชื้อสายพม่าที่ต่างจากชนเผ่าอื่นๆ คำ Burma, Burmese และ Burman จึงเป็นคำที่พม่าขอเลิกใช้ ในปี 1989 เริ่มใช้ Myanmar ในการเรียกประชาชนของพม่า

ชาวพม่าท้องถิ่น

ในประวัติการสร้างชาติของสหภาพพม่า นั้น คนเชื้อสายพม่านั้นว่าได้รับสำคัญมากที่สุด และถือเป็นชนพื้นเมืองที่กลุ่มอำนาจรัฐไว้อย่างเบ็ดเสร็จ ตำนกของความเป็นสหภาพพม่านั้นจึงเป็นสำนึกของชนที่ร่วมเชื้อสายพม่าเป็นหลัก ชื่อประเทศจึงหนีไม่พ้นที่จะใช้นามที่บ่งชี้กลุ่มชาติพันธุ์พม่าดังกล่าวมาข้างต้น แต่ถ้าพิจารณาในความเป็นพม่าที่ถือเป็นแม่แบบทางวัฒนธรรมหลักของพม่าแล้ว มักจะหมายเอารูปแบบชีวิตของชนชาติพม่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตอนกลางตลอดลำนน้ำอิรวดี หากพ้นจากพื้นที่ดังกล่าว ก็จะเป็นพื้นที่ดั้งเดิมของชนเชื้อชาติอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่รอบนอกของลำนน้ำอิรวดีนั้น ยังมีชนพื้นเมืองเชื้อสายพม่าอาศัยอยู่เช่นกัน หากแต่ว่าชนเหล่านั้นพูดสำเนียงท้องถิ่นของคนต่างไปจากสำเนียงภาษาพม่ามาตรฐาน ซึ่งก็อยู่ในระดับที่สื่อสารกันได้ไม่ยากนัก

หากจำแนกชนชาติพม่าตามสำเนียงภาษาแล้ว อาจจำแนกได้ ๘ กลุ่มหลักๆ ได้แก่ ชาวพม่าที่พูดภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้ง ภาษาพม่าสำเนียงนี้มีจำนวนผู้พูดมากที่สุด และถือว่าสำเนียงย่างกุ้งเป็นสำเนียงแม่แบบหรือสำเนียงมาตรฐาน ส่วนมากพูดกันแถบลุ่มน้ำเอราวดีตอนล่าง นอกจากชนพม่าที่พูดสำเนียงย่างกุ้งแล้ว ก็มีชนเชื้อสายพม่าที่พูดสำเนียงต่างๆกันไปอีก ๗ สำเนียง ได้แก่ สำเนียงยะไข่ สำเนียงอิงดา สำเนียงทวาย สำเนียงยอ สำเนียงตองโย สำเนียงคะนุ และสำเนียงโปน

ชนพม่าพื้นเมืองที่พูดสำเนียงท้องถิ่นที่รู้จักกันดีคือ ชาวพม่าสำเนียงยะไข่ ชาวพม่าสำเนียงทวาย และชาวพม่าสำเนียงอิงดา ทั้งสามกลุ่มมีจำนวนผู้พูดค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับชาวพม่าสำเนียงท้องถิ่นอื่นๆ (ยกเว้นสำเนียงย่างกุ้ง) สำเนียงยะไข่พูดกันในรัฐยะไข่ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียง

ใต้ของพม่า สำเนียงทวายพูดอยู่ทางจังหวัดตะนาวศรี ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของพม่า และสำเนียงอิงดาพูดอยู่ทางภาคตะวันออก รอบๆทะเลสาปอินยาทางตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐบาล เชื่อกันว่าชาวทวายคือชาวพม่าที่มาจากยะไข่ ส่วนชาวอิงดาเป็นพวกทวายที่อพยพขึ้นไปอยู่ทางตอนบน สาเหตุที่มีการอพยพย้ายถิ่นกันนี้ยังไม่อาจยืนยันได้ แต่มีการสันนิษฐานกันว่า ชาวทวายคือพวกยะไข่ที่เดินทางข้ามทะเลมาวันซึ่งมีดแถบตะนาวศรี เพราะคำว่า ทวายหากเขียนเป็นภาษาพม่าจะเขียนว่า "(ผู้) ซึ่งมีด" อย่างไรก็ตามทางฝ่ายไทยก็สันนิษฐานตามภาษาไทยว่าคำนี้น่าจะมาจาก "ท่าทวาย" ซึ่งหมายถึงถิ่นที่มีการขนส่งทวายข้ามทะเลอันดามัน นับเป็นชื่อหนึ่งที่พม่าลากไปไทยลากมา ส่วนชาวอิงดานั้นเข้าใจว่าอาจเป็นพวกทวายที่หนีภัยสงครามจากกรุงศรีอยุธยา แล้วอพยพขึ้นไปทำมาหากินที่ทะเลสาปอินยา หรือไม่ก็อาจเป็นพวกที่ถูกพม่ากวาดต้อนไปเป็นเชลย ลักษณะเด่นของชาวอิงดาคือปลูกบ้านและเพาะพืชสวนในทะเลสาป กัดพวยเรือด้วยเท้า ส่วนชื่ออิงดาจะเขียนเป็นภาษาพม่าว่า ว่า "ชาวทะเลสาป" และชาวไทใหญ่มักเรียกพวกอิงดาว่า "ม่านหนอง"

ในด้านภาษานั้น ภาษาพม่าสำเนียงยะไข่ สำเนียงทวาย และสำเนียงอิงดา ยังหาหลักฐานยืนยันความเกี่ยวพันกันได้ไม่ชัดเจน พบเพียงว่าภาษาทั้งสามต่างมีร่องรอยของภาษาพม่ายุคโบราณอยู่บ้าง คือยังคงรักษาเสียงบางเสียงที่สูญหายไปแล้วในภาษาพม่าสำเนียงอย่างกึ่ง เช่น พยัญชนะ $r / r /$ พบเฉพาะในสำเนียงยะไข่ และพยัญชนะควบกล้ำ $l / l /$ จะพบในสำเนียงทวายและอิงดา

อันที่จริงภาษาพม่าท้องถิ่นต่างๆมีความแตกต่างกันไม่มากนัก และสามารถสื่อความหมายเข้าใจกันได้ไม่ยาก อย่างไรก็ตาม หากจะกล่าวว่าภาษาพม่าท้องถิ่นใดมีความแตกต่างจากภาษาถิ่นอื่นมากที่สุดนั้น เมื่อพิจารณาระบบเสียงแล้วคงอาจสรุปได้ว่าภาษาพม่าสำเนียงอย่างกึ่งนี้เองที่ต่างจากภาษาพม่าท้องถิ่นอื่นๆ เพราะสำเนียงอย่างกึ่งได้สูญเสียงและแปรเปลี่ยนเสียงบางเสียงไปมาก ในขณะที่ภาษาพม่าท้องถิ่นอื่นยังคงรักษาลักษณะดั้งเดิมไว้ได้มากกว่า ส่วนภาษาพม่าท้องถิ่นที่มีความแตกต่างจากภาษาพม่าสำเนียงอย่างกึ่งมากจนยากต่อการสื่อความหมายนั้นน่าจะเป็นภาษาพม่าสำเนียงยะไข่ เพราะภาษายะไข่ยังคงรักษาเสียง $r / r /$ ไว้ได้เกือบทุกตำแหน่ง ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและในตำแหน่งพยัญชนะควบกล้ำ

ด้วยเหตุที่ภาษาพม่าสำเนียงยะไข่ยังคงเสียง $r / r /$ ไว้ได้ จึงกล่าวได้ว่า หากต้องการสะกดคำที่มีอักษร $r / r /$ และ $y / y /$ อย่างถูกต้อง ก็ควรดูที่การออกเสียงของชาวยะไข่ และจากการที่ภาษาพม่าสำเนียงยะไข่มีความแตกต่างจากภาษาพม่า อีกทั้งการที่ยะไข่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางอำนาจรัฐโดยมีเทือกเขาอาระกัน โยมากัน แยกจากแผ่นดินพม่าตอนกลาง ประกอบกับยะไข่เคยมีอิสระในทางการเมืองและเคยตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษมาตั้งแต่สมัยที่พม่าเสียดินแดนครั้งแรก ยะไข่จึง

ถูกมองว่าเป็นชนเผ่าที่อยู่นอกกลุ่มพม่า ในสมัยสังคมนิยมปะไข่จึงถูกกำหนดให้เป็นรัฐหนึ่งของสหภาพพม่าเล็กเช่นรัฐชนส่วนน้อยอื่นๆ

ด้วยเหตุที่สำเนียงพม่ามาตรฐานเป็นสำเนียงที่พูดกันทางตอนล่างซึ่งไม่ใช่ศูนย์กลางของอารยธรรมพม่ามาแต่เดิม จึงเชื่อกันว่าสำเนียงพม่าเหล่านี้จะอยู่ทางตอนบนของประเทศ ณ บริเวณตอนกลางของแม่น้ำเอราวดีที่โอบอ้อมเขตเจ้าก์แซ่ ก็อนับแต่เมืองพุกามขึ้นไปจนถึงเมืองมัณฑะเลย์ ซึ่งเป็นราชธานีสุดท้ายของพม่า ชาวพม้ามักบอกว่าหากต้องการฟังสำเนียงพม่าชานานแท้ก็ให้ไปฟังชาวบ้านแถบมัณฑะเลย์พูด อย่างไรก็ตามภาษาพม่าที่มัณฑะเลย์กลับฟังดูไม่ต่างไปจากภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งมากนัก ที่พอสังเกตเห็นความแตกต่างได้บ้าง เช่น ภาษาพม่าที่มัณฑะเลย์ฟังดูหน่อๆ และนุ่มนวลกว่าภาษาพม่าที่ย่างกุ้ง เช่น คนย่างกุ้งจะพูด "โปรดกิน<กิน+ปัจจัยแสดงความสุขภาพ" ว่า [ซาบ่า] แต่คนมัณฑะเลย์จะพูดแบบเอื้อนท้ายเสียงฟังเป็น [ซาบ๊า] ดังนี้ เป็นต้น ซึ่งถ้าเทียบความหน่อกับภาษาท้องถิ่นในประเทศไทย ก็ยังเทียบไม่ได้กับเวลาคนภาคกลางฟังคนสุพรรณบุรีพูด เพราะคนสุพรรณหน่อในระดับคำ แต่คนมัณฑะเลย์มักจะหน่อที่การลากเสียงท้ายประโยคจึงฟังดูไพเราะและนุ่มนวลกว่าภาษาพม่าตอนล่าง

อาจกล่าวได้ว่าภาษาพม่าท้องถิ่น มีความแตกต่างกันที่วรรณยุกต์ไม่มากนัก ความแตกต่างระหว่างถิ่นที่เห็นได้ชัดมักจะเป็นที่เสียงพยัญชนะต้นและเสียงสระ อย่างไรก็ตามความแตกต่างระหว่างภาษาพม่าท้องถิ่นคงจะดำรงอยู่ได้อีกไม่นาน เพราะอิทธิพลของภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งได้ทำให้ภาษาท้องถิ่นหลายแห่งแปรเปลี่ยนไปสู่สำเนียงมาตรฐานมากขึ้นเรื่อยๆ

ส่วนชนเชื้อสายพม่าที่พูดภาษาพม่าสำเนียงท้องถิ่นอีก ๔ สำเนียง ได้แก่ สำเนียงขอสำเนียงคองโย สำเนียงคะนู และสำเนียงโพน นั้น อาศัยในพื้นที่ตอนบนของพม่า นับจากภาคมะเกวทางด้านตะวันตกของแม่น้ำอิรวดี ผ่านภาคมัณฑะเลย์ตอนกลาง ไปจนถึงรัฐฉานทางด้านตะวันออก ที่จริงชาวพม่ากลุ่มเหล่านี้มีจำนวนไม่มากนัก และอยู่กระจายเฉพาะพื้นที่เท่านั้น แต่ก็เป็กลุ่มที่น่าสนใจ เพราะอยู่ในพื้นที่ชายขอบของราชธานีโบราณของพม่า ซึ่งได้แก่ อังวะ และมัณฑะเลย์ ดังนั้นนักประวัติศาสตร์ นักภาษาศาสตร์ และนักมานุษยวิทยาน่าจะให้ความสนใจศึกษากลุ่มชนเหล่านี้ เพราะในภาษาท้องถิ่นดังกล่าวพบว่ามีร่องรอยของภาษาพม่าโบราณอยู่ด้วย และอีกประการหนึ่งบางกลุ่มมีสถานภาพอย่างชนกลุ่มน้อย เพราะอาศัยอยู่ท่ามกลางชนพื้นเมืองกลุ่มอื่น ๆ

การทำควมเข้าใจลักษณะทางวัฒนธรรมพม่า และความเป็นมาทางชาติพันธุ์ของชนชาติพม่าที่แท้จริงนั้น นอกจากจะศึกษาร่วมไปกับชนพื้นเมืองเผ่าต่างๆในสหภาพพม่าและประเทศไทย

แล้ว จึงยังสามารถศึกษาจากชนพื้นเมืองเชื้อสายพม่าสำเนียงต่างๆ ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศสหภาพพม่าได้อีกทางหนึ่งด้วย

วิรัช นิยมธรรม

(<http://www.myanmar.nu.ac.th/>, 20/02/05)

สาระสำคัญในแบบเรียนระดับการศึกษาพื้นฐานของพม่า

๑. ภูมิหลังทางสังคมการเมือง

พม่าได้รับเอกราชในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ และปกครองในระบอบประชาธิปไตย(แบบพหุพรรค) อยู่ระยะหนึ่งราว ๑๔ ปี ในระยะนั้นพม่าประสบกับปัญหาชนกลุ่มน้อย ภัยคอมมิวนิสต์ และความไม่ลงรอยกันของนักการเมือง จนเป็นเหตุให้กองทัพนำโดยนายพลเนวินเข้ายึดอำนาจในปี ค.ศ. ๑๙๖๒ แล้วหันมาใช้ระบอบการปกครองแบบแนวทางสังคมนิยม(แบบพรรคเดียว)มาจนถึงปี ค.ศ. ๑๙๘๘ เป็นเวลานานราว ๒๖ ปี จนในปี ค.ศ. ๑๙๘๘ พม่าเกิดวิกฤตทางการเมืองอันเนื่องมาจากความล้มเหลวของระบอบสังคมนิยมและการเรียกร้องประชาธิปไตย รัฐบาลทหารภายใต้สภา SLORC/SPDC ได้ทำการยึดอำนาจอีกครั้ง พร้อมกับประกาศยกเลิกระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมหันมาใช้ระบบเศรษฐกิจตลาด และยังได้ให้สัญญากับประชาชนว่าจะให้ประเทศพม่าปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีวินัย (Discipline Democracy) เมื่อถึงเวลาอันควร

รัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตยแบบมีวินัยที่รัฐบาลทหารร่างยังไม่แล้วมาแต่ปี ค.ศ. ๑๙๙๓ นั้น คาดว่าจะเป็นประชาธิปไตยแบบพหุพรรค แต่ก็น่าจะต่างไปจากประชาธิปไตยในยุคแรกที่พม่าได้เอกราช เพราะเป็นไปได้ว่าผู้นำจากกองทัพจะเป็นประมุขในระบอบใหม่นี้ และเชื่อกันว่าภายใต้ระบอบนี้ก็จะยังรักษาการแบ่งสรรอำนาจทางการเมืองและการปกครองให้กับทหาร นั่นคือกองทัพจะยังคงมีบทบาทในการนำพาประเทศต่อไป โดยอ้างความจำเป็นต่อภารกิจที่ประวัติศาสตร์มอบหมาย อาจจนกว่าชนในชาติจะมีความปรองดองโดยสมบูรณ์และเศรษฐกิจจะมีความมั่นคง และจากการที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ยังร่างไม่แล้วเสร็จ อีกทั้งปัจจุบันพม่ายังปกครองด้วยระบบทหาร ดังนั้นแนวคิดต่อระบบการศึกษาของพม่าย่อมต้องสนับสนุนแนวคิดทหารนิยมเป็นแนวทางหลัก พร้อมกับส่งเสริมแนวทางชาตินิยมเพื่อเชิดชูอัตลักษณ์เมียนมาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมให้คงดำรงสืบไป

ประเด็นสำคัญที่ใช้ในการปลูกฝังความรักชาติสู่เยาวชนของชาติก็คือ การที่พม่าเคยตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษในสมัยอาณานิคม ดังนั้นความรู้สึกรู้สึกต่อต้านเจ้าอาณานิคมจึงถูกนำมาดอกร้อยอยู่เสมอ และจวบจนปัจจุบัน แม้พม่าจะมีเอกราชมานานกว่าครึ่งศตวรรษแล้วก็ตาม แต่พม่าก็ยังคงยึดความทรงจำต่อระบอบอาณานิคมในด้านลบ ขณะเดียวกันก็ยกย่องความเป็นเมียนมาให้เห็นชาติอื่น โดยเฉพาะโลกตะวันตก อาทิ พม่าจะมองว่าการศึกษาของพม่าที่เรียนจากวัด ซึ่งสอนให้อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และมีจริยธรรมนั้น สอดคล้องกับแนวคิด “การศึกษาคือชีวิต” ที่ประเทศตะวันตกเพิ่งหันมาให้ความสำคัญ และพม่ามองว่าการศึกษาแบบตะวันตกที่มีขึ้นในยุคอาณานิคมด้วยแนวคิด “การศึกษาคือการเตรียมชีวิต” นั้น เน้นการมองชีวิตในเชิงเศรษฐกิจที่ลดคุณค่าของชีวิตและบั่นทอนระบบครอบครัว ดังนั้นการที่พม่ายังสามารถรักษาการศึกษาแบบวัดควบคู่ไปกับระบบโรงเรียนไว้ได้นั้นจึงเป็นความภาคภูมิใจของพม่าที่มีความคิดก้าวหน้าทางการศึกษามาแต่อดีตก่อนชาติตะวันตก ด้วยเหตุนี้ แนวคิดต่อระบบการศึกษาของพม่าจึงมีความเป็นชาตินิยมที่สร้างสำนึกแห่งความเป็นตัวเองและดูแลตนเองรวมทั้งคนอื่นรวมอยู่ด้วย ดังจะศึกษาได้จากแบบเรียนในระดับการศึกษาพื้นฐานของพม่า ซึ่งพอจะสรุปเป็นสังเขปดังนี้

๒. ภาพรวมของแบบเรียน

ก) พม่าจัดการศึกษาระดับพื้นฐานเป็นแบบ ๕-๔-๒ คือ ชั้นมูล(ชั้นเด็กเล็กและเกรด ๑-๔) ชั้นกลาง(เกรด ๕-๘) และชั้นสูง(เกรด ๙-๑๐)แบบเรียนสำหรับศึกษาระดับพื้นฐานทั้งหมด ผลิตโดยกองตำราและหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แบบเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นส่วนมากยังคงเนื้อหาเดิมที่ใช้มาตั้งแต่ยุคสังคมนิยม อาทิ ในเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์แบบเรียนจะเน้นการต่อสู้เพื่อเอกราช วีรบุรุษ วีรกรรม วีรกรรม กองทัพ และจิตใจรักชาติ ส่วนแนวคิดแบบสังคมนิยมยังปรากฏในชั้นมูลและชั้นกลาง (เฉพาะเกรด ๑-๖) เนื้อหาที่เพิ่มจากเดิม ได้แก่ การมองสังคมนิยมในภาพของอดีตที่อ่อนกำลังลง มีกล่าวถึงรัฐบาลทหารชุด SLOC กับชุด SPDC อยู่ในแบบเรียนประวัติศาสตร์เมียนมาเกรด ๑๐ และยังได้กล่าวถึงองค์กรอาเซียนในแบบเรียนประวัติศาสตร์โลกเกรด ๑๐ และจากการที่พม่าได้เปลี่ยนระบบเศรษฐกิจจากสังคมนิยมมาเป็นเศรษฐกิจตามกลไกตลาดนั้นจึงมีแบบเรียนความรู้ทั่วไปด้านเศรษฐกิจสำหรับเกรด ๙-๑๐ ฉบับใหม่ ส่วนประเด็นทางการเมืองในวิถีประชาธิปไตยนั้น แม้พม่าจะกำลังร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตยอยู่ก็ตาม แต่ยังไม่พบเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการเมืองในระบบดังกล่าวปรากฏในแบบเรียน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะพม่ายังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของระบอบสังคมนิยมกับระบอบประชาธิปไตยแบบมีวินัยที่รัฐบาลทหารชุดปัจจุบันประกาศเจตนาไว้

ข) ในแบบเรียนระดับการศึกษาพื้นฐานของพม่า ส่วนที่ว่าด้วยสภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการปลูกฝังลักษณะนิสัยนั้น มีปรากฏในแบบเรียนสังคมศึกษา แบบเรียนภูมิศาสตร์ แบบเรียนประวัติศาสตร์ แบบเรียนเศรษฐศาสตร์ และแบบเรียนการอ่าน ลักษณะของเนื้อหาของแบบเรียนแต่ละประเภทเป็นดังนี้

แบบเรียนสังคมศึกษา เรียนตั้งแต่เกรด ๓ ขึ้นไป เสนอความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับประเทศเมียนมา และมีกล่าวถึงประเทศเพื่อนบ้านเช่นกัน มีข้อควรสังเกตว่าในปีการศึกษา ๒๐๐๑-๒๐๐๒ พม่าได้ผลิตแบบเรียนสังคมศึกษา เล่ม ๒ สำหรับชั้นมูล (เกรด ๔) ๑ เล่ม และชั้นกลาง(เกรด ๕-๘) ๑ เล่ม เนื้อหาในแบบเรียนใหม่นี้ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างโยคะยากับเมียนมา โดยวิพากษ์โยคะยากในภาพของภัยคุกคามที่มีต่อเมียนมาและต่อประเทศเพื่อนบ้านของโยคะยานับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโยคะยากับเมียนมาในปัจจุบัน แบบเรียนชุดนี้ได้ทำให้โยคะยากลายเป็นศัตรูแห่งชาติรายใหม่ของพม่า เช่นเดียวกับอังกฤษ และญี่ปุ่นที่เป็นมาแต่เดิม นั่นคือ ให้ภาพอังกฤษคือตัวแทนของลัทธิล่าอาณานิคม ญี่ปุ่นคือตัวแทนของระบบเผด็จการฟาสซิสต์ และไทยคือตัวแทนของลัทธิจักรวรรดินิยม

แบบเรียนประวัติศาสตร์ เริ่มเรียนตั้งแต่เกรด ๓ ขึ้นไป เนื้อหาจำแนกเป็นประวัติศาสตร์เมียนมาและประวัติศาสตร์โลก ส่วนที่เป็นประวัติศาสตร์เมียนมานั้นเสนอไว้ ๒ ประเภท คือ ประเภทแรกเป็น ประวัติศาสตร์สังเขป สำหรับเกรด ๓ - ๖ กล่าวถึงเหตุการณ์สำคัญและบุคคลสำคัญ เหตุการณ์สำคัญจะเป็นเรื่องวีรกรรมด้านการสงครามในอดีต การต่อสู้เรียกร้องอิสรภาพและเอกราช เหตุการณ์ทางการเมืองการปกครอง และวันรัฐนิยมต่างๆ ส่วนบุคคลสำคัญจะเป็นเรื่องวีรกษัตริย์ วีรบุรุษ นักต่อสู้ชาตินิยม ศิลปิน และนักประพันธ์ เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งเป็น ประวัติศาสตร์ยุคสมัย สำหรับเกรด ๗-๑๐ โดยแบ่งเป็นยุคราชวงศ์ ยุคอาณานิคม(รวมอังกฤษและญี่ปุ่น) ยุคเอกราช ยุคสังคมนิยม และยุคปัจจุบัน ในส่วนของประวัติศาสตร์โลกนั้นให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางการเมืองในโลก สังคมนิยมและความเป็นมาของประเทศที่มีความสัมพันธ์กับเมียนมา โดยเฉพาะบรรดาประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง อันได้แก่ จีน อินเดีย และประเทศในกลุ่มอาเซียน

แบบเรียนภูมิศาสตร์ เรียนตั้งแต่เกรด ๓ ขึ้นไป กล่าวถึงสิ่งแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ทรัพยากร อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การคมนาคมขนส่ง ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์โลก และภูมิศาสตร์ภาคปฏิบัติ

แบบเรียนการอ่าน เริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็กถึงเกรด ๖ เนื้อหาเกี่ยวข้องกับ การสร้างลักษณะนิสัย สุขอนามัย ประเพณี ค่านิยม วิธีชีวิตชาวพุทธ ศิลธรรมจรรยา หน้าที่พลเมือง นิทานคำสอน วีรบุรุษ

ศิลปิน นักประพันธ์ ศาสนสถาน สถาปัตยกรรม เมืองสำคัญ ศิลปะการแสดง กีฬา การละเล่น วัน
รัฐนิยม วันประเพณี และความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ

๓. การให้นำหนักต่อประเด็นต่างๆแก่ยุคสมัย

การปลูกฝังความรักชาติมีปรากฏในแบบเรียนหลายเล่ม โดยเฉพาะประวัติศาสตร์เมียนมา การอ่านประวัติศาสตร์เมียนมา การอ่านภาษาเมียนมา และสังคมศึกษา แบบเรียนให้นำหนักทั้งสมัย ราชวงศ์ และสมัยอาณาจักรมพอๆกัน เรื่องราวที่เน้นเป็นพิเศษ ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับ*วีรภักดิ์*ในสมัย ราชวงศ์ และ*วีรบุรุษ*ในสมัยอาณาจักร ในสมัยราชวงศ์แบบเรียนจะเน้นการสงครามและการเมือง เพื่อสร้างและรักษาอาณาจักรเมียนมา โดยเฉพาะการทำสงครามกับอังกฤษ ๓ ครั้งก่อนที่จะเสียเอกราช ส่วนในสมัยอาณาจักรจะเน้นการเรียกร้องอิสรภาพและเอกราชเป็นประเด็นสำคัญ และยังมี อยู่เสมอในเรื่องการมีจิตใจที่จักไม่ยอมตกเป็นทาสผู้อื่น และเจตจำนงแน่วแน่ที่จะต่อต้านอำนาจ ภายนอกโดยมีลัทธิลัทธิอาณาจักรเป็นกรณีตัวอย่าง ในสมัยเอกราชจะเน้นความแตกแยกของนักการเมืองที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของประชาชนทั้งที่ประเทศยังมีปัญหาด้านเอก ภาพอยู่ในเวลานั้น สำหรับในสมัยสังคมนิยมนั้น แบบเรียนจะให้นำหนักต่อการสืบทอดเจตนารมณ์ ของนายพลอองซานที่ต้องการให้ประเทศพม่าปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมเพื่อรักษาผล ประโยชน์ของประชาชนไว้ได้อย่างแท้จริง และกล่าวถึงการรื้อทำลายระบบทุนนิยมต่างชาติที่ยังฝัง รากชูดรีดประชาชนมาแต่สมัยอาณาจักร ส่วนในสมัยปัจจุบันนั้น แบบเรียนจะเน้นภารกิจและผล งานของรัฐบาลทหารในด้านการสร้างความปรองดองและการพัฒนาประเทศให้ทันสมัย

ต่อระบบการปกครองรูปแบบต่างๆ แบบเรียนพม่าจะให้นำหนักเป็นพิเศษในความสำเร็จ ของรัฐบาลทหารในการเข้ามาดูแลประเทศ ทางการเมือง การปกครอง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และ สังคม และจะกล่าวถึงความล้มเหลวในเกือบทุกด้านของระบบการปกครองแบบอื่นๆ คือ มอง ระบอบประชาธิปไตยในภาพของความวุ่นวาย มองระบอบฟาสซิสต์ในภาพของความโหดร้าย และ มองระบอบอาณาจักรในภาพของการมุ่งกอบโกยผลประโยชน์ แบบเรียนจึงไม่มีกล่าวถึง ระบอบประชาธิปไตย ฟาสซิสต์ หรืออาณาจักรในด้านดี ส่วนกองทัพนั้นไม่พบว่ามีกล่าวถึงใน ด้านลบ แต่กลับได้รับการยกย่องเป็นพิเศษ

ในแบบเรียนยังมีประเด็นความสัมพันธ์กับประเทศใกล้เคียงในแต่ละยุคสมัย ประเทศที่เป็น คู่สงครามกับพม่าที่สำคัญ ได้แก่ จีน ไชยะวา และกะเต(จากมณีปุระ) ในภาพของผู้รุกล้ำเขตแดน

หรือผู้เข้ามาก่อความสงบในอาณาจักร ส่วนประเด็นเกี่ยวกับพัฒนาการทางการเมืองของสังคมโลกนั้น แบบเรียนพม่ายังคงให้ความสำคัญต่อโลกสังคมนิยมเป็นพิเศษ

๔. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

แบบเรียนประวัติศาสตร์ได้ให้ภาพภูมิหลังของประเทศโดยอาศัยข้อมูลทางตำนาน โบราณคดี และประวัติศาสตร์ ในทางตำนานจะกล่าวถึงเชื้อสายของกษัตริย์เมียนมาว่าสืบมาแต่ศากยวงศ์ มาปกครองคนพื้นเมืองอันมีชาวปยูเป็นอาทิ ราชธานีแห่งแรกก่อนสมัยประวัติศาสตร์คือตะกอง วิจารณ์คือคนเก่ง เสียดสะ เข้มแข็ง กล้าหาญ และสามารถสร้างสันติสุขโดยปราบภัยในแผ่นดินและปกป้องภัยจากภายนอก มีกล่าวถึงการสืบราชบัลลังก์ด้วยสันติวิธี คือ แข่งกันสร้างพุทธรเจดีย์ มีการยกย่องและปูนบำเหน็จแก่ผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับบ้านเมืองด้วยการมอบตำแหน่งทางการเมืองหรือทรัพย์สินเป็นรางวัล; ในทางโบราณคดีมีกล่าวว่าประเทศเมียนมาคือแผ่นดินที่พบซากมนุษย์โบราณ ที่เก่าแก่กว่าที่อื่นใดในโลก จนมีคำกล่าวว่า ถิ่นกำเนิดของมนุษย์ คือเมียนมา ซึ่งคล้องจองกับคำกล่าวเก่าๆที่ว่า จุดเริ่มของเมียนมา คือตะกอง ; ส่วนในทางประวัติศาสตร์นั้นแบ่งยุคสมัยเป็นสมัยราชวงศ์ สมัยอาณาจักร สมัยเอกราช สมัยสังคมนิยม และสมัยปัจจุบัน ในสมัยราชวงศ์อาจมองเป็น ๒ ช่วง คือ สมัยอาณาจักรอิสระและสมัยกษัตริย์อาณาจักร ในสมัยอาณาจักรอิสระจะเน้นภาพวีรกษัตริย์ที่สร้างความเป็นปึกแผ่น(เอกภาพ) และความยิ่งใหญ่ของอาณาจักร(แสนยานุภาพ) วีรกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ของเมียนมา ได้แก่ อโนรธาแห่งราชวงศ์พุกาม นูเรงนองแห่งราชวงศ์ตองอู และอลองพญาแห่งราชวงศ์คองบอง ในสมัยกษัตริย์อาณาจักรจะกล่าวถึงการทำสงครามกับอังกฤษ ๓ ครั้ง และการเสียดินแดนจนถึงการเสียดเอกราช; ในสมัยอาณาจักรเป็นเรื่องราวการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลอาณาจักร การกอบโกยผลประโยชน์และการกดขี่โดยรัฐบาลอาณาจักร ความทุกข์ยากในสมัยฟาสซิสต์ญี่ปุ่น และการต่อสู้เพื่อเอกราช; ในสมัยเอกราชกล่าวถึงความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยแบบพหุพรรค และปัญหาความแตกแยกภายในประเทศอันเนื่องจากขบวนการแบ่งแยกดินแดนและขบวนการคอมมิวนิสต์; ในสมัยสังคมนิยม กล่าวถึงบทบาทของกองทัพในการสร้างและดูแลระบอบสังคมนิยม ตลอดจนผลงานของรัฐบาลปฏิวัติและรัฐบาลสังคมนิยม; ในสมัยปัจจุบันกล่าวถึงความจำเป็นของรัฐบาลทหารในการนำพาประเทศ การพัฒนาประเทศ และผลงานของรัฐบาล ส่วนทัศนะต่อประเด็นสำคัญมีดังนี้

ก) ในทัศนะต่อยุคราชวงศ์ แบบเรียนกล่าวยกย่องกษัตริย์ที่สามารถสร้างเอกภาพ สร้างสันติสุข และขยายอาณาจักร โดยเฉพาะความสำเร็จในการสงคราม ดังกล่าวว่า ในสมัยของตะเบงชเวตี้และนูเรงนองนั้นสามารถก่อตั้งราชอาณาจักรอันยิ่งใหญ่ และกองทัพเมียนมานับเป็นกองทัพที่ไร้คู่

เปรียบในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กษัตริย์ที่ได้รับการยกย่อง เช่น อโนรธาเป็นผู้สร้างอาณาจักรให้กว้างใหญ่ พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทแพร่หลาย และมีการฟื้นฟูพุทธศาสนาให้กับสิงหล, จันสิตตาคือผู้สร้างความสมัครสมานระหว่างมอญและเมียนมา พระองค์เล็งถึงประโยชน์ของประชาชน ราษฎรมีแต่ความสุข เศรษฐกิจดี มีความสัมพันธ์กับจีนและอินเดียอย่างราบรื่น และในสมัยนี้ได้ปรากฏศิลาจารึก ๔ ภาษา คือ มอญ พม่า ปยู บาลี, *บุรงนอง*คือผู้สร้างความสงบในภาวะยุ่งเหยิง ตั้งมหาอาณาจักรอันยิ่งใหญ่และกว้างขวาง และยังปรับปรุงขนบธรรมเนียมที่ไม่เหมาะสม, *ญองยวง*คือผู้นำเอกภาพให้กลับคืนมายามเมื่อเมียนมากำลังแตกสลาย, *อะเน่าก์พะจูนมิง*คือผู้สร้างความเป็นปึกแผ่นได้สำเร็จ พร้อมกับสร้างความสงบสุขในประเทศ, ในสมัย*ตาคูนมิง* บ้านเมืองมีแต่ความสงบสุข เป็นขี้ผึ้ง, *อลองพญา*คือผู้นำดีที่สามารถสร้างเอกภาพให้กับอาณาจักร เป็นผู้มีบุญบารมี หยิ่งรู้สถานการณ์ ในสมัยนี้เลิกทำศึกกับหันมาทำศึกรุก และในสมัย*มะเยดู*หรือ*มังระ*นั้นกองทัพมีกำลังยิ่งยวด เป็นต้น แบบเรียนยังประมวลกษัตริย์ในยุคที่เสื่อมถอยว่าคือความสามารถหรือเอาแต่ความสุขสบายในราชสำนัก เช่น *ตะเบงชเวตี้* แม้จะเด่นในการศึกสงคราม แต่เมื่อหันไปคบหากับคนต่างชาติชาวโปรตุเกส กลับหลงใหลในเหล้ายาสาโทจนถูกปลงพระชนม์ในขณะดื่มสุรามรโยอย่างขาดสติ, *นันทบุเรง*คือผู้ก่อความพินาศให้กับหงสาวดี, *บึงตะแล*เป็นกษัตริย์ที่ขาดปรีชาญาณ, *เจ้าปะกัง*ไม่ใส่ใจในกิจบ้านงานเมืองและมักหมกมุ่นอยู่กับความสำราญ ส่วน*เจ้าธิบอนัน*ได้สร้างความเสื่อมถอยจนพม่าเสียเอกราชและตกเป็นทาสผู้อื่น เป็นต้น

ข) ยุคอาณานิคมอังกฤษถือเป็นหัวใจของแบบเรียนประวัติศาสตร์ เรื่องราวการต่อสู้เรียกร้องอิสรภาพเริ่มเรียนกันตั้งแต่เกรด ๒ ในแบบเรียนการอ่านเมียนมา มีการวิพากษ์เศรษฐกิจทุนนิยมในสมัยอาณานิคมว่าเป็นเศรษฐกิจที่พวกขยายดินแดนสร้างขึ้นมาใช้เพื่อกอบโกยผลประโยชน์จากดินแดนในอาณานิคม อีกทั้งเอารัดเอาเปรียบและกดขี่ชนพื้นเมือง และเจ้าอาณานิคมยังได้นำแขกและจีนเข้ามาแสวงประโยชน์จากคนพื้นเมืองจนคนพื้นเมืองไม่มีที่ทำกินและกลายเป็นคนรับจ้างทำนาและกรรมกรชั้นต่ำ ถนนหนทางที่ดีขึ้นในสมัยอาณานิคมนั้นเป็นไปเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ระบบทุนนิยมของเจ้าอาณานิคมเป็นรูปธรรม การศึกษาแบบอาณานิคมคือการสร้างข้าราชการระดับล่าง และสอนให้ยกย่องและซื่อสัตย์ต่อเจ้าอาณานิคม คนพม่าถูกกีดกันทางการศึกษาและอาชีพ ไม่ได้รับการดูแลทางสาธารณสุขที่ดีพอ พุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลย ทั้งยังเกิดมีชนหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรมต่างชาติเข้าครอบงำวิถีชีวิตชาวเมียนมา คนท้องถิ่นจึงทั้งถูกสูบเลือดและถูกครอบงำจำเลยสำคัญที่สร้างความทุกข์ยากให้กับชาวเมียนมาจึงได้แก่นายทุนทั้งหลายที่หากินอยู่ภายใต้ระบบทุนนิยมอาณานิคม

ค) ช่วงที่ฟาสซิสต์ญี่ปุ่นเข้าปกครองพม่าระยะหนึ่งนั้น แบบเรียนได้ให้ภาพของญี่ปุ่นว่าเป็นพวกฟาสซิสต์ที่ทำลายทั้งเศรษฐกิจและสังคมพม่า ชาวพม่าพบกับความยากลำบากทางเศรษฐกิจ เพราะนายทุนญี่ปุ่นผูกขาดธุรกิจการค้า และยังโจมตีกองทัพญี่ปุ่นว่าลิดรอนเครื่องนุ่งห่ม ตลอดจนอาหารการกิน ที่อยู่อาศัย และเวชภัณฑ์ ในสมัยฟาสซิสต์นั้นการสาธารณสุขแย่และการศึกษาคด ๆ

ง) ในทัศนะต่อชนชาติต่างๆที่อาศัยอยู่ในประเทศนั้น เมียนมายอมรับเชื้อสายมอญและอารยธรรมมอญแต่ก็มีเรื่องให้ต้องปราบมอญอยู่เสมอ มองฉานเป็นภัยต่อเมียนมาและไม่พัฒนา และเชื่อว่าอังวะเสื่อมลงด้วยภัยจากพวกฉาน อีกทั้งยังกล่าวว่เจ้าฟ้าฉานเรียกร้องการปกครองแบบสหพันธรัฐจนสหภาพเกือบล่มสลาย ในสมัยบูรณองเขตฉานยังมีการสังเวชชีวิตทาสให้ตายตกตามนายคน ในสมัยเอกราชเจ้าฟ้าฉานยังมีอำนาจอย่างระบบขุนนาง-ศักดินา มองกะเหรี่ยงว่าถูกเอาใจจนเป็นสมุนอังกฤษ (ไม่กล่าวชัดในแบบเรียน หากพบกล่าวในเอกสารอื่น) มองยะไข่เป็นเมืองที่ต้องยึดไว้ในอำนาจ(ยะไข่เป็นรัฐบริวารที่เป็นอิสระและตกเป็นของพม่าในสมัยเจ้าปะดุงก่อนตกเป็นของอังกฤษในสมัยเจ้าสุทโธ) มองแขกในภาพของนายทุนเงินกู้ โดยเรียกว่าแขกเงินกู้ว่าขีตติหรือขีตติกะลา และถือว่าแขกเงินกู้เป็นจำเลยหนึ่งทำลายชีวิตชาวพม่า

จ) ในด้านภัยจากภายนอก จะกล่าวถึงจีนในภาพผู้รุกรานและผู้ร้ายที่ไม่อาจสงบเมียนมาด้วยกำลัง มองจีนชาวก๊กมินตั๋งในภาพของผู้รุกราน มองโยคะยาในภาพของผู้รุกรานก่อนวันที่ชวนให้มอญถูกมองว่าเป็นภัยเมียนมาในสมัยคองอูและสมัยคองบอง มองอังกฤษในภาพของพวกขยายดินแดนหรือเจ้าอาณานิคม และเป็นพวกทุนนิยมถืออาวุธที่กอบโกยผลประโยชน์อย่างเป็นระบบ มองญี่ปุ่นในภาพของเผด็จการฟาสซิสต์ที่มอบเอกราชอันจอมปลอมให้กับเมียนมาด้วยความจริงใจ ทั้งอังกฤษและญี่ปุ่นยังถูกพูดถึงในด้านการใช้ความรุนแรงและวิธีอันโหดเหี้ยมต่อประชาชน ส่วนคิบริตโต(เงซิงกา)ซึ่งเป็นชาวโปรตุเกสนั้นถูกกล่าวว่เป็นพวกขยายดินแดนเช่นเดียวกับชาวอังกฤษคือเป็นพ่อค้าล่าอาณานิคม และยังย้ำว่าโปรตุเกสคือพวกทำลายสถาปัตยกรรมมีค่าไปแล้วยังชักชวนชาวเมียนมาให้หันไปนับถือศาสนาคริสต์ อีกทั้งคิบริตโตยังคิดการณ์ใหญ่ที่จะครอบครองเมียนมาทั้งประเทศ

ฉ) ขบวนการแบ่งแยกดินแดน โดยชนชาติส่วนน้อยมีกล่าวถึงเฉพาะในช่วงแรกของสมัยที่พม่าได้รับเอกราช(ก่อน ค.ศ.๑๙๖๒) โดยให้ภาพรวมว่เป็นสมัยกบฏหลากหลาย และจะเรียกกลุ่มต่อต้านรัฐบาล อาทิ ชนกลุ่มน้อยที่ต้องการปกครองตนเอง พวกคอมมิวนิสต์ที่ต่อสู้ด้วยกำลังและการโฆษณาชวนเชื่อ และขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยโดยรวมว่ ผู้ก่อการร้าย หรือ ผู้ก่อความไม่สงบ และ

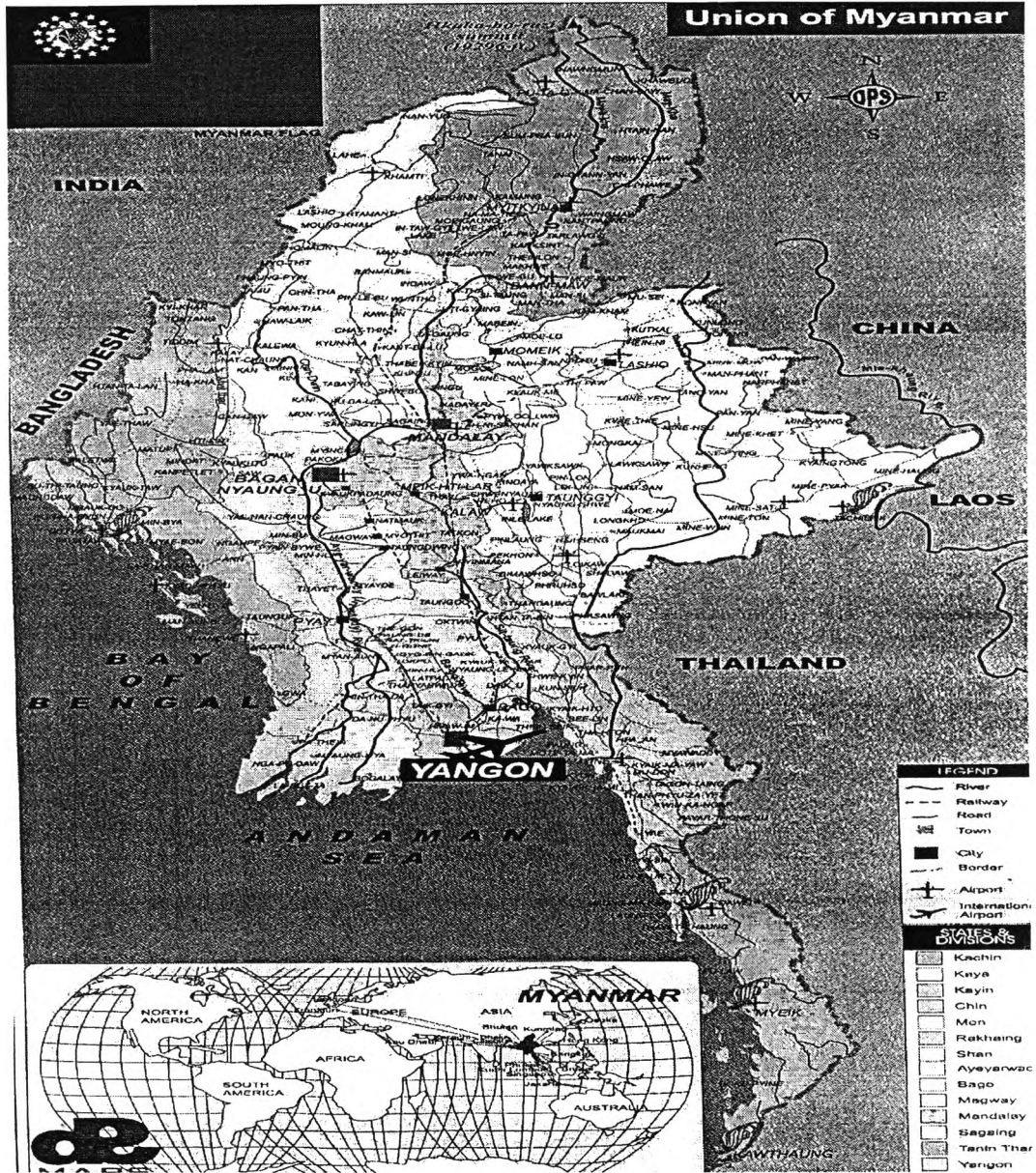
กล่าวถึงขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยว่าเป็นความพยายามในการแข่งขันชิงอำนาจรัฐ ทำนองเดียวกับขบวนการคอมมิวนิสต์ในอดีตที่เป็นภัยในความพยายามโค่นล้มอำนาจรัฐในสมัยเอกราชสืบมาจนปลายสมัยสังคมนิยม

ข) แบบเรียนกล่าวถึงกองทัพและรัฐบาลทหารว่ามีความเห็นอันชอบและมีความปรารถนาดีต่อประเทศชาติ กองทัพต้องปฏิบัติภารกิจด้วยความร่วมมือจากประชาชน มีบทบาทรักษาความมั่นคง สร้างความเป็นปึกแผ่น และค้ำจุนไม่ให้ประเทศชาติเป็นอันตราย และฟื้นฟูประเทศให้เกิดความสงบสันติและพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง อีกทั้งย้ำว่ากองทัพเป็นผู้แบกรับภารกิจที่ประวัติศาสตร์มอบหมาย แบบเรียนยังมองว่าการเมืองแบบพหุพรรคในระบอบประชาธิปไตยนั้นได้เคยก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีจนทำให้สหภาพเกือบต้องล่มสลาย ภัยจากผู้ก่อการร้ายทำให้พื้นที่ชนบทพัฒนาไปได้ไม่เท่าเทียมกับเมืองและลำห้วย ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบท ส่วนการจลาจลเรียกร้องประชาธิปไตยในปี ค.ศ. ๑๙๘๘ นั้น เกิดจากผู้ก่อการร้ายภายในและภายนอกฉวยประโยชน์จากฝูงชนที่ไร้ระเบียบ ทำให้ทรัพย์สินของประเทศต้องเสียหายเกิดโศกนาฏกรรมกับบ้านเมืองไร้ผู้นำ ส่วนการปกครองด้วยรัฐบาลทหารชุดปัจจุบันนั้น แบบเรียนชี้แจงว่าแม้รูปลักษณ์ภายนอกจะเป็นทหารก็ตาม แต่โดยเนื้อแท้แล้วเป็นการปกครองแบบพลเรือนที่สร้างสรรค์อันนุ่มนวลและยืดหยุ่น ไม่ใช่การปกครองแบบกดขี่อย่างเจ้าอาณานิคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐบาลทหารสามารถรักษาเอกราชและเอกภาพ สร้างความปรองดองของคนในชาติ ก่อให้เกิดความสามัคคี มีความสงบ และประเทศพัฒนา

ข) ประวัติศาสตร์โลกเริ่มเรียนในชั้นกลาง เนื้อหาจะเกี่ยวกับ โลกสังคมนิยม เป็นแกนหลัก อาทิ การเกิดขึ้นและความเป็นไปของประเทศใน โลกสังคมนิยม ความเลวร้ายของระบอบฟาสซิสต์ การครอบงำโลกด้วยระบอบทุนนิยมแบบอาณานิคมและจักรวรรดินิยม สงครามโลก สงครามเย็น และการเคลื่อนไหวของประชาชนเพื่อต่อสู้กับเจ้าที่ดิน(รัฐศักดินา) เจ้าทุน(รัฐทุนนิยมขยายดินแดน) และเจ้าอำนาจ(รัฐเผด็จการฟาสซิสต์)

วิรัช นิยมธรรม เรียบเรียง

ภาคผนวก ง

แผนที่ประเทศพม่า

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวบุษณรัตน์ วงศ์ลักษณะพันธ์ เกิดวันที่ 3 สิงหาคม 2519 ภูมิลำเนา จังหวัดภูเก็ต สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา 2541 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม) ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2546 ประวัติการทำงานในปี 2542 ทำงานในตำแหน่งอาจารย์ ภาควิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ต่อมาในปี 2544 ทำงานในตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต ปัจจุบันทำงานตำแหน่งผู้ช่วยผู้จัดการ บริษัท อินสตาอินโฟร์ จำกัด

